

Με τη χρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης
NextGenerationEU

Κυπριακή Δημοκρατία

Κύπρος—το αύριο

ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ ΚΑΙ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ ΚΑΙ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ 2021-2026

«ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ-ΑΝΑΒΑΘΜΙΖΩ ΣΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΛΛΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ»

ΟΔΗΓΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ
ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΑΠΟ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΜΗ
ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΥΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ

2^η ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ**

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2024

VFB4.13112024

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΚΡΩΝΥΜΙΑ.....	4
ΟΡΙΣΜΟΙ	4
1. Σκοπός	7
2. Χρηματοδότηση	7
3. Κανονισμοί	7
4. Περίοδος Εφαρμογής Σχεδίου	9
5. Φορείς Υλοποίησης & Διαχείρισης.....	9
6. Γενικό Πλαίσιο Υλοποίησης.....	10
7. Δικαιούχοι	12
8. Λόγοι αποκλεισμού Προτάσεων	12
9. Άλλες Υποχρεώσεις Δικαιούχων	13
10. Επιλέξιμες Κατηγορίες Δαπανών.....	15
11. Τύποι Επενδύσεων	19
12. Χορηγίας (Ποσοστό και μέγιστο Ποσό)	21
13. Υποβολή Αιτήσεων	22
14. Αξιολόγηση Αιτήσεων	23
15. Συμφωνία Δημόσιας Χρηματοδότησης	24
16. Υλοποίηση Έργων	24
17. Καταβολή Χορηγίας.....	25
18. Διευκρινήσεις	27
19. Κυρώσεις – Εγγυήσεις	30
20. Ενστάσεις	31
21. Σώρευση.....	32
22. Ερμηνείες – Θεσμοί- Τροποποιήσεις	33
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α – Κριτήρια και Προϋποθέσεις Συμμετοχής	34
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β – Σύσταση ΕΕ για ΜΜΕ	36
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ – Λίστα Αποκλεισμού (EXCLUSION LIST).....	41
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ – Τήρηση Αρχής «Μη Πρόκλησης Σημαντικής Βλάβης»	43
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε –Υποχρεώσεις Προβολής και Δημοσιότητας.....	46
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΣΤ – Ελάχιστες Απαιτήσεις ανά Επένδυση	48
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ζ – Διαχείριση Ενστάσεων.....	57
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Η – Θεσμικό Πλαίσιο	59
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Θ –Κατάλογος Ορεινών και Μειονεκτικών Περιοχών	61

ΣΥΝΟΨΗ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Οικοδομικές Εργασίες Ενεργειακής Αναβάθμισης Κτιρίων

Τεχνικά Συστήματα για επίτευξη καλύτερης ενεργειακής απόδοσης κτιρίων

Συστήματα συμπαράγωγής ηλεκτρισμού και θερμότητας ψηλής ενεργειακής απόδοσης

Μέτρα ενεργειακής απόδοσης που σχετίζονται με τις διαδικασίες παραγωγής / λειτουργίας Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων.

Αντικατάσταση προβολέων και ειδικών συστημάτων φωτισμού

Επενδύσεις αναβάθμισης υφιστάμενων μηχανημάτων παραγωγής, τα οποία θα επιφέρουν εξοικονόμηση ενέργειας.

Επενδύσεις για παραγωγή ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ), για κάλυψη ενεργειακών αναγκών σε κτίρια.

Δαπάνες Υπηρεσιών

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις

Μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί όπως ορίζονται στο Σχέδιο

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

€24.000.000 (Δημόσια Δαπάνη).

Το Σχέδιο χρηματοδοτείται από τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ

Μέχρι την ημερομηνία που θα ανακοινωθεί από το Υπουργείο ή μέχρι την εξάντληση ή δέσμευση του διαθέσιμου προϋπολογισμού της πρόσκλησης. Η ημερομηνία αυτή δύναται να τροποποιηθεί κατόπιν σχετικής απόφασης του ΥΕΕΒ.

ΤΥΠΟΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

ΤΥΠΟΣ Α	ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΧΩΡΙΣ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΑ (35% ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗ)
ΤΥΠΟΣ Β	ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΑ (50% ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗ)
ΤΥΠΟΣ Γ	ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΚΤΙΡΙΩΝ ΣΕ ΚΣΜΚΕ
ΤΥΠΟΣ Δ	ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΑΠΟ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΥΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ

ΜΕΓΙΣΤΟ ΥΨΟΣ ΧΟΡΗΓΙΑΣ ΑΝΑ ΤΥΠΟ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ

ΤΥΠΟΣ Α	Μέχρι € 150.000
ΤΥΠΟΣ Β	Μέχρι € 250.000
ΤΥΠΟΣ Γ	Μέχρι € 300.000
ΤΥΠΟΣ Δ	Μέχρι € 250.000

ΠΟΣΟΣΤΟ ΧΟΡΗΓΙΑΣ

ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ:	40% ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΠΙΛΕΞΙΜΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ (Για επενδύσεις σε ορεινές και μειονεκτικές περιοχές, δύναται να παραχωρηθεί ποσοστό 60%)
ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΠΟΥ ΔΕΝ ΑΣΚΟΥΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ:	60% ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΠΙΛΕΞΙΜΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ

ΑΚΡΩΝΥΜΙΑ

ΥΕΕΒ	Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας
ΥΒΤ	Υπηρεσία Βιομηχανίας και Τεχνολογίας
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΣΑΑ	Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας
ΣΑ	Συντονιστική Αρχή
ΠΠ	Προγραμματική Περίοδος
ΣΥΣΧΧΟ	Σύστημα Σχεδίων Χορηγιών του ΥΕΕΒ
ΠΕΑ	Πιστοποιητικό Ενεργειακής Απόδοσης
ΕΝΕΛ	Ενεργειακός Έλεγχος
ΕΛΕΓΚΤΗΣ	Ενεργειακός Ελεγκτής
ΕΜΠ	Ειδικευμένος Εμπειρογνώμονας
NCT/ECO	Η ηλεκτρονική μορφή του ηλεκτρονικού αρχείου του ΠΕΑ
ΜμΕ	Μικρομεσαία Επιχείρηση
ΜΚΟ	Μη Κερδοσκοπικός Οργανισμός
ΜΟΝ	Μοναστήρια
ΣΔΧ	Συμφωνία Δημόσιας Χρηματοδότησης
ΚΣΜΚΕ	Κτίριο με Σχεδόν Μηδενική Κατανάλωση Ενέργειας
ΑΠΕ	Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας
ΕΞ.Ε	Εξοικονόμηση Ενέργειας
ΦΒ	Φωτοβολταϊκό Σύστημα
ΑΗΚ	Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου
ΔΣΔ	Διαχειριστής Συστήματος Διανομής
ΦΑΕ	Φύλλο Αξιολόγησης Έργου (Πρότασης)
ΣΠΕ	Σύστημα Παρακολούθησης και Ελέγχου

ΟΡΙΣΜΟΙ

«Αίτηση» σημαίνει «Πρόταση» ή/και «Αίτηση Καταβολής Χορηγίας»

«Ειδικευμένος Εμπειρογνώμονας» σημαίνει πρόσωπο που είναι εγγεγραμμένο στο Μητρώο Ειδικευμένων Εμπειρογνώμονων που τηρείται σύμφωνα με τον Περί Ρύθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης των Κτιρίων Νόμο του 2006 (Ν. 142(I)/2006). Το Μητρώο Ειδικευμένων Εμπειρογνώμονων είναι δημοσιευμένο στην ιστοσελίδα της Υπηρεσίας Ενέργειας (www.energy.gov.cy).

«Ενεργειακός Ελεγκτής» σημαίνει πρόσωπο που είναι εγγεγραμμένο στο Μητρώο Ενεργειακών Ελεγκτών που τηρείται σύμφωνα με τον Περί της Ενεργειακής Απόδοσης Νόμο (Ν. 31(I)/2009) και τους Περί Ενεργειακής Απόδοσης κατά την Τελική Χρήση και τις Ενεργειακές Υπηρεσίες (Ενεργειακοί Ελεγκτές) Κανονισμούς (ΚΔΠ 184/2012). Το Μητρώο Ενεργειακών Ελεγκτών είναι δημοσιευμένο στην ιστοσελίδα της Υπηρεσίας Ενέργειας (www.energy.gov.cy).

«Επένδυση» σημαίνει κάθε υποδιαίρεση Κατηγορίας Επένδυσης που προβλέπεται στην παράγραφο 10 του παρόντος Σχεδίου.

«Επιμέρους Επένδυση» σημαίνει την Επένδυση που πραγματοποιείται από δικαιούχο

«Κέλυφος κτιρίου» έχει την έννοια που αποδίδεται στον περί Ρύθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης των Κτιρίων Νόμο του 2006 (142(I)/2006).

«Κτίριο» και **«κτίριο με σχεδόν μηδενική κατανάλωση ενέργειας»** έχουν την έννοια που αποδίδεται στον περί Ρύθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης των Κτιρίων Νόμο του 2006 (142(I)/2006) και στο περί Ρύθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης (Απαιτήσεις και Τεχνικά Χαρακτηριστικά που πρέπει να πληροί το Κτίριο με Σχεδόν Μηδενική Κατανάλωση Ενέργειας) Διάταγμα του 2014 και 2020 ή όπως αυτό τροποποιείται ή αντικαθίσταται.

«Μη κερδοσκοπικός οργανισμός» ή **«ΜΚΟ»** έχει την έννοια οργανισμού που είναι εγγεγραμμένος με μια από τις μορφές που αναφέρονται στην παράγραφο 7 (Β) του παρόντος Οδηγού Εφαρμογής και, στο πλαίσιο του παρόντος Σχεδίου, θα προχωρήσει σε επενδύσεις σε χώρους όπου δεν ασκεί οικονομική δραστηριότητα

«Πιστοποιητικό Ενεργειακής Απόδοσης κτιρίου» ή **«ΠΕΑ»** έχει την έννοια που αποδίδεται στον περί Ρύθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης των Κτιρίων Νόμο του 2006 (142(I)/2006).

«Σύστημα αυτοματισμού και ελέγχου κτιρίου» έχει την έννοια που αποδίδεται στον περί Ρύθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης των Κτιρίων Νόμο του 2006 (142(I)/2006).

«Σχέδιο» ή **«Σχέδιο Χορηγιών»** σημαίνει το παρόν «Σχέδιο Προώθησης Επενδύσεων Ενεργειακής Απόδοσης από Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις και Μη Κερδοσκοπικούς Οργανισμούς».

«Τεχνικό σύστημα κτιρίου» έχει την έννοια που αποδίδεται στον περί Ρύθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης των Κτιρίων Νόμο του 2006 (142(I)/2006).

«ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές»: η ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 1) της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001.

«ενεργειακή απόδοση»: η ενεργειακή απόδοση όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 4) της οδηγίας 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹

«πρωτογενής ενέργεια»: η ενέργεια από ανανεώσιμες και μη ανανεώσιμες πηγές που δεν έχει υποστεί μετατροπή ή μετασχηματισμό.

«εξοικονόμηση ενέργειας»: η εξοικονόμηση ενέργειας όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 5) της οδηγίας 2012/27/ΕΕ.

«συμπαραγωγή» ή **«συνδυασμένη παραγωγή θερμικής και ηλεκτρικής ενέργειας»** ή **«CHP»:** η συμπαραγωγή όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 30) της οδηγίας 2012/27/ΕΕ.

«έργο για την προώθηση της ενεργειακής απόδοσης»: κάθε επενδυτικό έργο που αυξάνει την ενεργειακή απόδοση κτιρίου.

«συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης»: η συμπαραγωγή που ανταποκρίνεται στον ορισμό της συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης όπως διατυπώνεται στο άρθρο 2 σημείο 34 της οδηγίας 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, για την ενεργειακή απόδοση, την τροποποίηση των οδηγιών 2009/125/ΕΚ και 2010/30/ΕΕ και την κατάργηση των οδηγιών 2004/8/ΕΚ και 2006/32/ΕΚ.

---

¹ Οδηγία 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, για την ενεργειακή απόδοση, την τροποποίηση των οδηγιών 2009/125/ΕΚ και 2010/30/ΕΕ και την κατάργηση των οδηγιών 2004/8/ΕΚ και 2006/32/ΕΚ (ΕΕ L 315 της 14.11.2012, σ. 1).

«συμπαραγωγή από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας»: συμπαραγωγή που χρησιμοποιεί 100 % ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές ως εισροή για την παραγωγή θερμότητας και ηλεκτρισμού.

«αντλία θερμότητας»: μηχανήμα, συσκευή ή εγκατάσταση που μεταφέρει θερμότητα από το φυσικό περιβάλλον, όπως από τον αέρα, το νερό ή το έδαφος, σε κτίρια ή βιομηχανικές εφαρμογές, με την αναστροφή της φυσικής ροής της θερμότητας, κατά τρόπο ώστε να ρέει από χαμηλότερη σε υψηλότερη θερμοκρασία. Για τις αναστρέψιμες αντλίες θερμότητας, μπορεί επίσης να μεταφέρει θερμότητα από το κτίριο στο φυσικό περιβάλλον.

«ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές» ή «ανανεώσιμη ενέργεια»: η ενέργεια που παράγεται από μονάδες που χρησιμοποιούν μόνο ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 1) της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001, καθώς και το μερίδιο, από άποψη θερμογόνου ισχύος, της ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας σε υβριδικές εγκαταστάσεις οι οποίες χρησιμοποιούν και συμβατικές πηγές ενέργειας· περιλαμβάνεται επίσης η ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές που χρησιμοποιείται για τα μη συνδεδεμένα με τον μετρητή (behind-the-meter) συστήματα αποθήκευσης (που εγκαθίστανται από κοινού ή ως πρόσθετο στην εγκατάσταση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας), εξαιρουμένης της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται ως αποτέλεσμα των συστημάτων αποθήκευσης.

«ενεργειακά αποδοτικό σύστημα τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης»: αποδοτικό σύστημα τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 41) της οδηγίας 2012/27/ΕΕ.

«τηλεθέρμανση» και «τηλεψύξη»: η τηλεθέρμανση ή τηλεψύξη όπως ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 19) της οδηγίας 2010/31/ΕΕ.

«συστήματα τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης»: εγκαταστάσεις παραγωγής θέρμανσης και/ή ψύξης, δίκτυο αποθήκευσης και διανομής θερμότητας που περιλαμβάνει τόσο το «πρωτογενές» δίκτυο —μεταφοράς— όσο και το «δευτερεύον» δίκτυο αγωγών για την παροχή θέρμανσης ή ψύξης στους καταναλωτές. Η αναφορά στην τηλεθέρμανση πρέπει να ερμηνεύεται ως συστήματα τηλεθέρμανσης και/ή τηλεψύξης, ανάλογα με το αν τα δίκτυα παρέχουν θέρμανση ή ψύξη από κοινού ή χωριστά.

«ενεργειακή υποδομή»: κάθε υλικός εξοπλισμός ή εγκατάσταση που βρίσκεται στο έδαφος της Ένωσης ή συνδέει την Ένωση με μία ή περισσότερες τρίτες χώρες και εμπίπτει στις κατηγορίες που αναφέρονται στο άρθρο 2, παρ.130 του Κανονισμού ΕΕ 651/2014.

«αποθήκευση ηλεκτρικής ενέργειας»: η μετάθεση της τελικής χρήσης της ηλεκτρικής ενέργειας σε χρονική στιγμή μεταγενέστερη της παραγωγής της, ή η μετατροπή της ηλεκτρικής ενέργειας σε μορφή ενέργειας που μπορεί να αποθηκευτεί, η αποθήκευση της εν λόγω μορφής ενέργειας και η επακόλουθη εκ νέου μετατροπή της σε ηλεκτρική ενέργεια.

«αποθήκευση θερμικής ενέργειας»: η μετάθεση της τελικής χρήσης της θερμικής ενέργειας σε χρονική στιγμή μεταγενέστερη της παραγωγής της, ή η μετατροπή ηλεκτρικής ή θερμικής ενέργειας σε μορφή ενέργειας που μπορεί να αποθηκευτεί, η αποθήκευση της εν λόγω μορφής ενέργειας και, κατά περίπτωση, η επακόλουθη μετατροπή ή εκ νέου μετατροπή της εν λόγω ενέργειας σε θερμική ενέργεια για τελική χρήση (δηλαδή θέρμανση ή ψύξη).

Οποιαδήποτε αναφορά σε Νόμο ή σε Κανονιστική Διοικητική Πράξη, σημαίνει τον εν λόγω Νόμο ή Κανονιστική Διοικητική Πράξη, όπως εκάστοτε διορθώνονται, τροποποιούνται ή αντικαθίστανται.

1. Σκοπός

1.1 Το Σχέδιο αποσκοπεί στην προώθηση επενδύσεων εξοικονόμησης ενέργειας σε κτίρια και εγκαταστάσεις, που ανήκουν ή/και χρησιμοποιούνται από (α) μικρομεσαίες επιχειρήσεις, και (β) μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς που θα προχωρήσουν σε επενδύσεις σε χώρους όπου δεν ασκούν οικονομική δραστηριότητα και είναι εγγεγραμμένοι με μια από τις μορφές που αναφέρονται στην παράγραφο 7 (B) του παρόντος Οδηγού Εφαρμογής.

1.2 Στοχεύονται μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε υφιστάμενα κτίρια καθώς επίσης και σε υφιστάμενες εγκαταστάσεις, υποδομές και μονάδες παραγωγής που έχουν στο παρόν στάδιο ψηλή κατανάλωση ενέργειας.

1.3 Ο σκοπός αυτός προβλέπεται να επιτευχθεί με την αξιοποίηση κινήτρων υπό τη μορφή μη επιστρεπτέων χρηματοδοτικών ενισχύσεων. Συγκεκριμένα, παρέχεται στήριξη για την ανακαίνιση και ενεργειακή αναβάθμιση κτιρίων / υποδομών καθώς και για τη βελτίωση της αποδοτικότητας των διαδικασιών παραγωγής. Το Σχέδιο καλύπτει, μεταξύ άλλων, τη διενέργεια ενεργειακών ελέγχων, την υιοθέτηση ψηφιακών τεχνολογιών (π.χ. συστήματα αυτοματισμού και ελέγχου ενεργειακής κατανάλωσης) καθώς και εγκατάσταση συστημάτων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

1.4 Βασικός στόχος του Σχεδίου αποτελεί η επίτευξη μείωσης της κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας τουλάχιστον κατά 30 %, κατά μέσο όρο από όλες τις στηριζόμενες επενδύσεις στα πλαίσια του Σχεδίου.

2. Χρηματοδότηση

2.1 Το Σχέδιο περιλαμβάνεται στο **Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΣΑΑ)** Κύπρου για την περίοδο 2021 – 2026 και θα χρηματοδοτηθεί από τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), το κεντρικό εργαλείο του **NextGenerationEU**, του προσωρινού μέσου χρηματοδότησης της ανάκαμψης και εξόδου της ΕΕ από την κρίση που προκάλεσε η πανδημία του COVID-19.

2.2 Το συνολικό ποσό που θα διατεθεί για τις ανάγκες της παρούσας πρόσκλησης του Σχεδίου, το οποίο υλοποιείται στο πλαίσιο του Μέτρου C2.111 του ΣΑΑ, κατά τη διάρκεια της περιόδου εφαρμογής του ανέρχεται στα **€24 εκατομμύρια ευρώ**.

3. Κανονισμοί

3.1 Το Σχέδιο είναι προσαρμοσμένο και θα εφαρμοστεί με βάση τους ακόλουθους Κανονισμούς (ΕΕ):

- ο Αριθ.651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης και όλες του τις τροποποιήσεις / διορθώσεις περιλαμβανομένου του «Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 2023/1315 της Επιτροπής της 23ης Ιουνίου 2023 για την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης. Η περίοδος εφαρμογής του Κανονισμού λήγει στις 31 Δεκεμβρίου 2026. Ο Κανονισμός αυτός δεν εφαρμόζεται στις επενδυτικές ενισχύσεις προς ΜΜΕ που υπερβαίνουν το όριο των 15 εκατ. ευρώ ανά επιχείρηση και ανά επενδυτικό έργο.

- ο Αριθ. 2023/2831 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας» (De Minimis) (εφεξής «Κανονισμός (ΕΕ) 2023/2831») και όλες του τις τροποποιήσεις / διορθώσεις. Η περίοδος εφαρμογής του Κανονισμού λήγει στις 31 Δεκεμβρίου 2030. Ο Κανονισμός αυτός θα εφαρμόζεται αποκλειστικά για μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς που θα προχωρήσουν σε επενδύσεις σε χώρους όπου δεν ασκούν οικονομική δραστηριότητα και είναι εγγεγραμμένοι με μια από τις μορφές που αναφέρονται στην παράγραφο 7 (B) του παρόντος Σχεδίου.

3.2 Οι επιλέξιμες δαπάνες για τις οποίες θα παραχωρηθεί χορηγία καλύπτονται από τα ακόλουθα άρθρα / Κανονισμούς :

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ			
	ΜμΕ (ΟΛΕΣ)	ΜμΕ (σε Ορεινές και Μειονεκτικές Περιοχές)	ΜΚΟ	
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Α ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΚΕΛΥΦΟΥΣ ΚΤΙΡΙΟΥ	Κανονισμός 651/2014 -	Δυνατότητα επιλογής Κανονισμού 2023/2381 (De-Minimis) για ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ, με αυξημένο ποσοστό ενίσχυσης.	Κανονισμός 2023/2831 (De- Minimis)	
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Β ΤΕΧΝΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΚΤΙΡΙΩΝ	Άρθρο 38α			
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Γ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΣΥΜΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΘΕΡΜΟΤΗΤΑΣ ΥΨΗΛΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Κανονισμός 651/2014			
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Δ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΩΝ ΠΗΓΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	Άρθρο 41		Δ/Ε	
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Ε ΑΛΛΑ ΜΕΤΡΑ ΕΝ.ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΙΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ / ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΜΜΕ	Κανονισμός 2023/2831 (De- Minimis)			
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΣΤ ΔΑΠΑΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ				Κανονισμός 2023/2831 (De- Minimis)
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Ζ ΚΑΙΝΟΥΡΙΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ / ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ				Κανονισμός 2023/2831 (De- Minimis)

3.3 Οι επενδύσεις, στα πλαίσια του παρόντος Σχεδίου, θα πρέπει να είναι συμβατές με τις πρόνοιες των Κανονισμών της ΕΕ για τις χρηματοδοτήσεις που στηρίζονται από τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της ΕΕ και, κατ' επέκταση, και από τον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης:

- ο Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12ης Φεβρουαρίου 2021 για τη θέσπιση του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας,
- ο Κανονισμός (ΕΕ) 2023/435 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Φεβρουαρίου 2023 για τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241,
- ο Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουλίου 2018 σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης (Δημοσιονομικός Κανονισμός).

3.4 Οι πιο πάνω Κανονισμοί της Επιτροπής θα ισχύουν και εφαρμόζονται με τις εκάστοτε τροποποιήσεις τους.

4. Περίοδος Εφαρμογής Σχεδίου

4.1 Το Σχέδιο θα εφαρμοσθεί κατά την περίοδο 2022-2025 και οι αιτήσεις/προτάσεις από τους δικαιούχους θα υποβάλλονται σε συγκεκριμένη χρονική περίοδο, όπως ορίζεται στην σχετική Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων. Η Πρόσκληση έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Υπηρεσίας Βιομηχανίας και Τεχνολογίας (www.meci.gov.cy/sit) και θα παραμείνει ανοικτή μέχρι την ημερομηνία που θα ανακοινωθεί με την πρόσκληση ή μέχρι εξαντλήσεως του διαθέσιμου προϋπολογισμού. Σε περίπτωση που δεν εξαντληθεί ο διαθέσιμος προϋπολογισμός μέχρι την πιο πάνω ημερομηνία, η περίοδος υποβολής αιτήσεων ενδέχεται να παραταθεί ή /και να ακολουθήσουν και νέες προσκλήσεις υποβολής προτάσεων.

4.2 Η τελευταία ημερομηνία κατά την οποία μπορεί να παραχωρηθεί έγκριση αιτήσεων είναι η ακόλουθη:

Κανονισμός στα πλαίσια του οποίου θα παραχωρηθεί έγκριση	Τελευταία ημερομηνία παραχώρησης έγκρισης
Αριθ.651/2014	31η Δεκεμβρίου 2026
Αριθ.2023/2831	31η Δεκεμβρίου 2030

5.1 Οι Φορείς Υλοποίησης και Διαχείρισης του Σχεδίου είναι οι ακόλουθοι:

5. Φορείς Υλοποίησης & Διαχείρισης

i. Συντονιστική Αρχή

Ως Συντονιστική Αρχή (ΣΑ) για την υλοποίηση του εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΣΑΑ) έχει οριστεί η Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης του Υπουργείου Οικονομικών και ειδικότερα η Διεύθυνση Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Η ΣΑ έχει τη συνολική ευθύνη για τον συντονισμό και την παρακολούθηση της υλοποίησης του ΣΑΑ και για τη διασφάλιση της τήρησης των διαδικασιών του Συστήματος Παρακολούθησης και Ελέγχου (ΣΠΕ) και της εθνικής νομοθεσίας από το σύνολο των εμπλεκόμενων, ενώ αποτελεί το σημείο επαφής και ανταλλαγής πληροφοριών με την ΕΕ στο πλαίσιο της

εφαρμογής του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας στην Κυπριακή Δημοκρατία.

ii. Φορέας Υλοποίησης

Την ευθύνη της διαχείρισης και εφαρμογής του Σχεδίου, έχει το ΥΕΕΒ και συγκεκριμένα η Υπηρεσία Βιομηχανίας και Τεχνολογίας του Υπουργείου, η οποία αναλαμβάνει:

- Την ενημέρωση και πληροφόρηση των ενδιαφερομένων σε όλα τα θέματα που σχετίζονται με το Σχέδιο.
- Την οργάνωση της απαραίτητης υποδομής, την παραλαβή, ταξινόμηση και καταχώριση των προτάσεων, τον έλεγχο των τυπικών προϋποθέσεων συμμετοχής και των απαιτούμενων δικαιολογητικών και την παροχή κάθε μέσου που απαιτείται για την πλήρη διοικητική υποστήριξη του Σχεδίου.
- Τη υποστήριξη της διαδικασίας αξιολόγησης και ένταξης των αιτήσεων/ προτάσεων στο Σχέδιο.
- Την παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης και ολοκλήρωσης των επενδυτικών δράσεων και τη διεκπεραίωση των διαδικασιών πληρωμής των Δικαιούχων.
- Τον έλεγχο και επαλήθευση / βεβαίωση των δαπανών και την ευθύνη πιστοποίησης ολοκλήρωσης των έργων.
- Την παρακολούθηση των επιχορηγηθέντων επιχειρήσεων για μια πενταετία από την ημερομηνία καταβολής του τελευταίου μέρους της χορηγίας
- Την τήρηση όλων των διαδικασιών που προβλέπονται στο Σχέδιο.

iii. Ομάδα Αξιολόγησης

Η αξιολόγηση των υποβαλλομένων αιτήσεων/προτάσεων, διενεργείται από Λειτουργούς του ΥΕΕΒ. Η ομάδα θα αξιολογεί τις αιτήσεις/προτάσεις με βάση τα προκαθορισμένα κριτήρια και προϋποθέσεις που αναλύονται στο **Παράρτημα Α**. Τα αποτελέσματα αξιολόγησης αιτήσεων που κρίνονται ότι πληρούν τις προϋποθέσεις έγκρισης, θα υποβάλλονται από την Ομάδα Αξιολόγησης, μέσω του Διευθυντή της Υπηρεσίας Βιομηχανίας και Τεχνολογίας, στον Γενικό Διευθυντή του ΥΕΕΒ ή εξουσιοδοτημένο εκπρόσωπο του για επικύρωση (ανά δέσμες).

6. Γενικό Πλαίσιο Υλοποίησης

6.1 Τα στάδια υλοποίησης του Σχεδίου είναι:

i. Δημόσια Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων

Η δημόσια πρόσκληση για ηλεκτρονική υποβολή αιτήσεων από ενδιαφερόμενους έγινε με απόφαση της Υπουργού ΥΕΕΒ, κατόπιν έγκρισης του Σχεδίου από το Υπουργικό Συμβούλιο, και έχει ανακοινωθεί δια των μέσων μαζικής ενημέρωσης. Η πρόσκληση θα παραμείνει ανοικτή μέχρι την ημερομηνία που καθορίζεται στην παράγραφο 4 ή μέχρι εξαντλήσεως του διαθέσιμου προϋπολογισμού.

ii. Υποβολή Πρότασης (μόνο ηλεκτρονικά) από δυνητικό Δικαιούχο

Οι αιτήσεις συνοδευόμενες από όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά υποβάλλονται αποκλειστικά μέσω της ιστοσελίδας του ηλεκτρονικού Συστήματος Σχεδίων Χορηγιών (ΣΥΣΧΧΟ) του ΥΕΕΒ (<https://fundingapps.meci.gov.cy>).

iii. Αξιολόγηση των Προτάσεων

Γίνεται έλεγχος των προτάσεων από την Ομάδα Αξιολόγησης. Η σειρά προτεραιότητας καθορίζεται βάσει της σειράς υποβολής των Προτάσεων. Κατά το στάδιο αξιολόγησης, το ΥΕΕΒ δύναται να πραγματοποιεί επιτόπιους ελέγχους για επαλήθευση στοιχείων / πληροφοριών που αναφέρονται στην αίτηση.

iv. Απόφαση Έγκρισης / Απόρριψης των Προτάσεων

Οι προτάσεις που εξετάζονται από την Ομάδα Αξιολόγησης προωθούνται στον Διευθυντή της Υπηρεσίας Βιομηχανίας και Τεχνολογίας, με εισήγηση για έγκριση ή απόρριψη. Οι αιτήσεις που αποφασίζεται να εγκριθούν εντάσσονται στο Σχέδιο κατόπιν επικύρωσης της απόφασης από τον Γενικό Διευθυντή του ΥΕΕΒ ή εξουσιοδοτημένο εκπρόσωπο του (ανά δέσμες). Ο συνολικός αριθμός των αιτήσεων/ προτάσεων που θα ενταχθούν στο Σχέδιο θα εξαρτηθεί από το διαθέσιμο κονδύλι.

v. Ενημέρωση των Αιτητών

Οι αιτητές ενημερώνονται για την έγκριση ή απόρριψη της Πρότασης τους εντός εύλογου χρονικού διαστήματος νοουμένου ότι οι προτάσεις τους είναι πλήρως συμπληρωμένες και συνοδεύονται από όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά.

vi. Υπογραφή Συμφωνίας Δημόσιας Χρηματοδότησης

Υπογράφεται ΣΔΧ μεταξύ του ΥΕΕΒ και του Δικαιούχου που εντάσσεται στο Σχέδιο, το αργότερο σε **ένα (1) μήνα** από την ημερομηνία της εγκριτικής επιστολής.

vii. Υλοποίηση της Επένδυσης

Η υλοποίηση του έργου από τον Δικαιούχο που εγκρίνεται, θα πρέπει να γίνει **εντός δώδεκα (12) μηνών** από την ημερομηνία υπογραφής της ΣΔΧ.

viii. Υποβολή του Αιτήματος Καταβολής Χορηγίας

Μετά την υλοποίηση του έργου, υποβάλλεται το αίτημα καταβολής χορηγίας συνοδευόμενο από όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν την υλοποίηση της επένδυσης και την επίτευξη των στόχων, βάσει των όρων και κριτηρίων του Σχεδίου.

ix. Επαλήθευση

Γίνεται διοικητική επαλήθευση όλων των αιτημάτων καταβολής χορηγίας και επιτόπια επαλήθευση έργου από το ΥΕΕΒ πριν την καταβολή χορηγίας.

x. Καταβολή Χορηγίας προς τον Δικαιούχο

Καταβάλλεται χορηγία προς τους Δικαιούχους που έχουν υλοποιήσει τις επενδύσεις, νοουμένου ότι έχει επιβεβαιωθεί η επίτευξη όλων των κριτηρίων που περιλαμβάνονται στη ΣΔΧ και προϋποθέσεων του Σχεδίου για καταβολή της χορηγίας .

xi. Δειγματοληπτικοί Έλεγχοι

Το ΥΕΕΒ ή οποιαδήποτε άλλη αρμόδια ελεγκτική αρχή της Κύπρου και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δύναται σε **οποιοδήποτε στάδιο υλοποίησης της**

επένδυσης να πραγματοποιεί δειγματοληπτικούς ελέγχους, με σκοπό την εξακρίβωση των όσων περιλαμβάνονται τόσο στην αίτηση/ πρόταση επένδυσης όσο και στο αίτημα καταβολής χορηγίας.

7. Δικαιούχοι

7.1 **Δικαιούχοι** των χρηματοδοτικών ενισχύσεων που θα παραχωρούνται για επενδύσεις σε επιλέξιμες κατηγορίες δαπανών όπως αυτές αναλύονται στην Παράγραφο 10 του παρόντος Οδηγού είναι οι ακόλουθοι :

- A. Νέες ή υφιστάμενες Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜμΕ)**, όπως αυτές ορίζονται στη Σύσταση της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων με ημερομηνία 06.05.2003 και αρ.2003/361/ΕΚ (**Παράρτημα Β**), που είναι εγκατεστημένες στην Κύπρο, εξαιρουμένων των περιοχών στις οποίες η Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας δεν ασκεί αποτελεσματικό έλεγχο λόγω της τουρκικής εισβολής.
- B. Μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί για επενδύσεις σε χώρους όπου δεν ασκούν οικονομική δραστηριότητα και είναι εγγεγραμμένοι με μια από τις ακόλουθες μορφές:**
- ο ως Αγαθοεργή Ιδρύματα που είναι εγγεγραμμένα με βάση τον περί Αγαθοεργών Ιδρυμάτων Νόμο, ή
  - ο Μοναστηριακές / εκκλησιαστικές Αρχές ή άλλες θρησκευτικές Αρχές που αναγνωρίζονται από την Κυπριακή Δημοκρατία, για επενδύσεις σε μοναστηριακές μονάδες στους οποίους διαμένουν σε μόνιμη βάση μοναχοί/μοναχές, ή σε άλλους χώρους θρησκευτικής λατρείας στους οποίους δεν ασκείται οποιαδήποτε οικονομική δραστηριότητα.
  - ο Μη κερδοσκοπικές ΜμΕ ή/και οποιαδήποτε μη κερδοσκοπικά ιδρύματα/οργανισμοί που δεν ασκούν οικονομική δραστηριότητα.

7.2 Αποκλείονται από τους δικαιούχους οι επιχειρήσεις που περιλαμβάνονται στην Λίστα Αποκλεισμού (Παράρτημα Γ).

8. Λόγοι αποκλεισμού Προτάσεων

- i. Δεν επιτρέπεται η χορήγηση ενίσχυσης σε προτάσεις που δεν πληρούν τα κριτήρια και προϋποθέσεις συμμετοχής, όπως αυτά ορίζονται στο Παράρτημα Α του παρόντος Οδηγού.
- ii. Δεν επιτρέπεται η χορήγηση ενίσχυσης σε προβληματικές επιχειρήσεις όπως ορίζονται στο Άρθρο 1, σημείο 4, στοιχείο γ (1.4.γ) και Άρθρο 2, σημείο 18 (2.18) του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014.
- iii. Επιπρόσθετα, επιχειρήσεις που έχουν λάβει ενίσχυση διάσωσης και δεν έχουν ακόμα αποπληρώσει το δάνειο ή λύσει τη σύμβαση εγγύησης ή που έχουν λάβει ενίσχυση αναδιάρθρωσης και υπόκεινται ακόμη σε σχέδιο αναδιάρθρωσης θεωρούνται προβληματικές και δεν δικαιούνται ενίσχυση από το παρόν Σχέδιο.
- iv. Επιπρόσθετα, δεν επιτρέπεται η χορήγηση ενίσχυσης σε επιχείρηση για την οποία εκκρεμεί εντολή ανάκτησης εκδοθείσα βάσει προηγούμενης απόφασης της Επιτροπής, η οποία κήρυξε μια ενίσχυση παράνομη και

ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά σύμφωνα με το Άρθρο 1, σημείο 4, στοιχείο α (1.4.α) του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014.

- v. Δικαιούχος που εγκρίθηκε για οποιαδήποτε επιχορήγηση από άλλο Σχέδιο Ενισχύσεων για τις ίδιες επενδύσεις **δεν** δικαιούται χορηγία από το παρόν Σχέδιο.
- vi. Δικαιούχος που έχει κριθεί με οριστική δικαστική απόφαση ότι έχει διαπράξει πράξεις απάτης, δωροδοκίας, νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή/και άλλες πράξεις, όπως αυτές ορίζονται στο Άρθρο 136 παράγραφος 1(δ) του Κανονισμού (ΕΕ) 2018/1046 5 (Δημοσιονομικός Κανονισμός ΕΕ), δεν δικαιούται χορηγία στα πλαίσια του παρόντος Σχεδίου εκτός και αν έχουν παρέλθει πέντε (5) χρόνια από την ημερομηνία των ως άνω αποφάσεων ή διαφορετική χρονική διάρκεια αποκλεισμού που τυχόν καθορίζει η ίδια η οριστική δικαστική απόφαση. Η ως άνω διάρκεια αποκλεισμού περιορίζεται στα τρία (3) έτη, εάν αυτή δεν καθορίζεται διαφορετικά σε οριστική δικαστική ή, κατά περίπτωση, διοικητική απόφαση, στην περίπτωση που νομική οντότητα έχει διαπράξει πράξεις οι οποίες εμπίπτουν στο πλαίσιο των περιπτώσεων αποκλεισμού που ορίζουν οι παράγραφοι 1(γ), (ε) και (η) του Άρθρου 136 του Δημοσιονομικού Κανονισμού.
- vii. Δικαιούχος που έχει οριστική καταδικαστική απόφαση δικαστηρίου για δόλο, απάτη ή/ και άλλο αδίκημα, που συντελέστηκε σε σχέση με οποιοδήποτε Σχέδιο Χορηγιών του ΥΕΕΒ ή/και άλλων αρμόδιων Αρχών ή απόφαση του ΥΕΕΒ για τον αποκλεισμό της για τρία (3) χρόνια από όλα τα Σχέδια Χορηγιών του ΥΕΕΒ ή/και για λήψη περαιτέρω νομικών μέτρων, δεν δικαιούται χορηγία στα πλαίσια του παρόντος Σχεδίου εκτός και αν έχουν παρέλθει τρία (3) χρόνια από την ημερομηνία των ως άνω αποφάσεων.
- viii. Δεν επιτρέπεται η χορήγηση ενίσχυσης σε δικαιούχους για τους οποίους εκκρεμεί εντολή ανάκτησης εκδοθείσα βάσει προηγούμενης απόφασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής η οποία κήρυξε μια ενίσχυση, χορηγηθείσα από το ίδιο κράτος μέλος, παράνομη και ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά, σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 4 (α) του Καν. αριθ.651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014.
- ix. Οι επενδύσεις θα πρέπει να είναι σύμφωνες με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/241 για τη θέσπιση Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου της 12ης Φεβρουαρίου 2021 και άρθρα 15 και 16 για την τήρηση της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», κατά την έννοια του άρθρου 17 του Κανονισμού (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου της 18ης Ιουνίου 2020 και όπου απαιτείται συμμόρφωση με οριζόντιες και ειδικές απαιτήσεις (**Παράρτημα Δ** του παρόντος οδηγού).

9. Άλλες Υποχρεώσεις Δικαιούχων

9.1 Σε περίπτωση που το συνολικό κόστος της επιλέξιμης επένδυσης υπερβαίνει τις €500.000 οι Δικαιούχοι υποχρεούνται όπως τοποθετήσουν σε εμφανές σημείο των εγκαταστάσεων **τους ανθεκτική πλάκα ή πινακίδα**, η οποία να περιλαμβάνει το λογότυπο του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΜΑΑ) της ΕΕ (**NextGenerationEU**) καθώς και του ΣΑΑ Κύπρου (**Κύπρος_το_αύριο**) (**Παράρτημα Ε**). Η πινακίδα/ πλάκα θα πρέπει να τοποθετείται αμέσως μόλις ξεκινήσει η φυσική υλοποίηση του έργου που

περιλαμβάνει φυσικές επενδύσεις ή μόλις εγκατασταθεί ο εξοπλισμός που έχει αγοραστεί. Η πινακίδα/ πλάκα θα πρέπει:

- i. να περιλαμβάνει αποκλειστικά πληροφορίες για έργο και τη χρηματοδότηση του από την ΕΕ όπως τον στόχο του έργου, το όνομα του Σχεδίου, τα λογότυπα του ΜΑΑ και του ΣΑΑ Κύπρου (**NextGenerationEU, Κύπρος_το αύριο**) και δεν επιτρέπεται να περιλαμβάνει άλλες πληροφορίες. Η υποχρεωτική ανάρτηση πινακίδας σε εργοτάξια με τα στοιχεία του Εργολάβου, Αρχιτέκτονα, Πολιτικού Μηχανικού και Μελετητή, θα πρέπει να αποτελεί ξεχωριστή πινακίδα.
- ii. να είναι φτιαγμένη από ανθεκτικά υλικά (υλικά που δεν αλλοιώνονται με την πάροδο του χρόνου) έτσι ώστε να μην χρειάζεται να αντικατασταθεί με άλλη όταν το έργο ολοκληρωθεί, εκτός εάν με την ολοκλήρωση του έργου υπάρχουν πληροφορίες απαραίτητες ή εάν η πινακίδα/ πλάκα χρειάζεται να τοποθετηθεί σε νέο σημείο (π.χ. σε ένα κτίριο που ανεγέρθηκε).

9.2 Για δράσεις που δεν εμπίπτουν στην πιο πάνω κατηγορία τοποθέτησης πινακίδας/ πλάκας, οι δικαιούχοι υποχρεούνται όπως τοποθετήσουν σε σημείο εύκολα ορατό από το κοινό (όπως η είσοδος σε κτίριο) **αφίσα ελάχιστου μεγέθους Α3 ή ισοδύναμη ηλεκτρονική εικόνα**. Η αφίσα θα πρέπει να περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με το έργο και να επισημαίνει τη χρηματοδοτική συνδρομή από την Ένωση με τη χρήση του λογότυπου **NextGenerationEU** για τον ΜΑΑ και του λογότυπου **Κύπρος_το αύριο** για το ΣΑΑ Κύπρου (**Παράρτημα Ε**).

9.3 Σε περίπτωση που ο δικαιούχος διαθέτει **ιστοσελίδα που διατηρεί για επαγγελματική χρήση ή σελίδα στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης** θα πρέπει να τοποθετήσει σε περίοπτη θέση σύντομη περιγραφή με πληροφορίες σχετικά με το έργο, όπου θα επισημαίνεται η χρηματοδοτική συνδρομή από την Ένωση με την χρήση του λογότυπου **NextGenerationEU** για τον ΜΑΑ και του λογότυπου **Κύπρος_το αύριο** για το ΣΑΑ Κύπρου (**Παράρτημα Ε**).

9.4 Όλες οι επιχειρήσεις – **νομικές οντότητες** που θα ενταχθούν στο Σχέδιο θα πρέπει να αποστέλλουν στον Φορέα Υλοποίησης (ΥΕΕΒ), πριν από την υπογραφή της Συμφωνίας Δημόσιας Χρηματοδότησης (ΣΔΧ), **επίσημο αποδεικτικό της καταχώρισης στο Μητρώο του αρμόδιου Εφόρου των επικαιροποιημένων στοιχείων των πραγματικών τους δικαιούχων**, όπως αυτοί ορίζονται στον «Περί της Παρεμπόδισης και Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Παράνομες Δραστηριότητες Νόμο του 2007 (188(I)/2007)².

Σε περίπτωση που η προϋπολογιζόμενη χορηγία υπερβαίνει το ποσό των €150.000 θα πρέπει, πέραν του αποδεικτικού καταχώρισης των πιο πάνω στοιχείων και του μοναδικού αριθμού εγγραφής του οικονομικού φορέα στο αρμόδιο εθνικό μητρώο, να προσκομίζονται πρόσθετα, με την πιο πάνω δήλωση μέσω σχετικής υπεύθυνης δήλωσης (Παράρτημα Η), τα ίδια τα

² Αναφέρεται ενδεικτικά και σχετικά με το παρόν Σχέδιο, (α) για εταιρείες - το Κεντρικό Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων Εταιρειών και Άλλων Νομικών Οντοτήτων του Έφορου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη (άρθρο 61Α) και (β) για σωματεία, ιδρύματα, ομοσπονδίες ή ενώσεις, περιλαμβανομένων ΜΚΟ (σύμφωνα με τις διατάξεις του περί Σωματείων και Ιδρυμάτων και για Άλλα Συναφή Θέματα Νόμου), το Κεντρικό Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων Νομικών Οντοτήτων του Υπουργείου Εσωτερικών (άρθρο 61Β).

10. Επιλέξιμες Κατηγορίες Δαπανών

επικαιροποιημένα στοιχεία πραγματικών δικαιούχων, όπως αυτοί ορίζονται στην Οδηγία (ΕΕ) 2015/849 και στον πιο πάνω Νόμο 188(Ι)/2007.

Τα στοιχεία αυτά αφορούν στο όνομα (ή ονόματα), επώνυμο (ή επώνυμα) και ημερομηνία / ημερομηνίες γέννησης του πραγματικού δικαιούχου / των πραγματικών δικαιούχων, καθώς και τον αριθμό/- ούς ΦΠΑ ή αριθμό/-ούς φορολογικού μητρώου τους ή αριθμό/-ούς ταυτότητας ή αριθμό/-ούς διαβατηρίου τους.

Σε περίπτωση μη προσκόμισης στοιχείων πραγματικών δικαιούχων, η Συμφωνία Δημόσιας Χρηματοδότησης δεν θα υπογράφεται.

10.1 Οι επιλέξιμες κατηγορίες δαπανών που καλύπτονται από το Σχέδιο και λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό της χορηγίας αναλύονται πιο κάτω.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Α: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΚΕΛΥΦΟΥΣ ΚΤΙΡΙΟΥ

- A.1:** ΘΕΡΜΟΜΟΝΩΣΗ ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΝ ΔΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ
- A.2:** ΘΕΡΜΟΜΟΝΩΣΗ ΤΟΙΧΩΝ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΗΣ ΦΕΡΟΥΣΑΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ
- A.3:** ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΟΥΦΩΜΑΤΩΝ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Β: ΤΕΧΝΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΚΤΙΡΙΩΝ

- B.1:** ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ Ή ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΥΤΟΝΟΜΩΝ ΚΛΙΜΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ
- B.2:** ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ Ή ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΘΕΡΜΑΝΣΗΣ Η/ΚΑΙ ΨΥΞΗΣ ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΕΙ ΜΕ ΑΕΡΟΘΕΡΜΙΚΗ, ΓΕΩΘΕΡΜΙΚΗ Ή ΥΔΡΟΘΕΡΜΙΚΗ ΑΝΤΛΙΑ
- B.3:** ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΥΤΟΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ
- B.4:** ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΣΚΙΑΣΗΣ ΚΟΥΦΩΜΑΤΩΝ
- B.5:** ΘΕΡΜΟΜΟΝΩΣΗ ΣΩΛΗΝΩΣΕΩΝ ΖΕΣΤΟΥ ΝΕΡΟΥ
- B.6:** ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΝΑΚΤΗΣΗΣ ΘΕΡΜΟΤΗΤΑΣ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Γ: ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΣΥΜΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΘΕΡΜΟΤΗΤΑΣ ΥΨΗΛΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ

- Γ.1:** ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΣΥΜΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΘΕΡΜΟΤΗΤΑΣ ΥΨΗΛΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Δ: ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΩΝ ΠΗΓΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

- Δ.1:** ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ Ή ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΗΛΙΑΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΖΕΣΤΟΥ ΝΕΡΟΥ Η ΠΡΟΘΕΡΜΑΝΣΗΣ ΓΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΑΤΜΟΥ
- Δ.2:** ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ Ή ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΗΛΙΑΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΘΕΡΜΑΝΣΗ /ΨΥΞΗ ΧΩΡΟΥ
- Δ.3:** ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ
- Δ.4:** ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΠΑΤΑΡΙΩΝ ΓΙΑ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ ΤΗΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΠΟΥ ΘΑ ΠΑΡΑΓΕΤΑΙ ΑΠΟ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Ε: ΆΛΛΑ ΜΕΤΡΑ ΕΝ.ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΙΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ / ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΜΜΕ

- E.1:** ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΨΥΓΕΙΩΝ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ / ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΜΕ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΑ ΠΙΟ ΑΠΟΔΟΤΙΚΑ
- E.2:** ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΙΝΗΤΗΡΩΝ / ΑΝΤΛΙΩΝ ΝΕΡΟΥ / ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΤΕΣ / ΣΥΜΠΙΕΣΤΕΣ ΜΕ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΑ ΠΙΟ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΥΣ/ΕΣ
- E.3:** ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗ ΙΣΧΥΟΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΒΕΛΤΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΑΣΗΣ
- E.4:** ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΩΡΙΜΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ (ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΟΙ ΔΑΠΑΝΕΣ Β1, Β2, Β3, Β6, Δ1)

E.5: ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΡΟΒΟΛΕΩΝ / ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΦΩΤΙΣΜΟΥ ΣΕ ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΣΤΑΔΙΑ Η/ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΦΟΡΕΩΝ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΟΥΝ ΕΙΔΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΦΩΤΙΣΜΟΥ (Π.Χ. ΣΚΗΝΕΣ ΘΕΑΤΡΟΥ / ΑΙΘΟΥΣΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΝ / ΧΟΡΟΥ ΚΛΠ).

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΣΤ: ΔΑΠΑΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΣΤ.1: ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΚΔΟΣΗΣ ΠΕΑ

ΣΤ.2: ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Ζ: ΚΑΙΝΟΥΡΙΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ / ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

Z.1: ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ / ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ, ΜΕ ΝΕΟ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΑΠΙΟ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟ

10.2 Για κάθε κατηγορία/υποκατηγορία δαπανών, απαιτείται η υποβολή προσφοράς, με τις οποίες θα προσδιορίζεται το συνολικό επενδυτικό κόστος της χωριστής επένδυση. Όλες οι προσφορές θα πρέπει να συνοδεύονται από τα τεχνικά χαρακτηριστικά του εξοπλισμού που αφορούν ή να τα περιλαμβάνουν στο έντυπο προσφοράς.

10.3 Σημαντικές επισημάνσεις για τις Κατηγορίες Επενδύσεων Α και Β:

- Όλα τα κτίρια στα οποία θα υλοποιηθούν επενδύσεις ενεργειακής αναβάθμισης, θα πρέπει να είναι υφιστάμενα και να ανήκουν ή να χρησιμοποιούνται από τους δικαιούχους και η αίτηση για την έκδοση της πολεοδομικής τους άδειας να έχει κατατεθεί **πριν την 1^η Ιουλίου 2020³**. Δεν χορηγούνται ενισχύσεις όταν οι βελτιώσεις πραγματοποιούνται με σκοπό να εξασφαλιστεί η συμμόρφωση των επιχειρήσεων με ενωσιακά πρότυπα που έχουν ήδη εγκριθεί και τεθεί σε ισχύ (π.χ. επενδύσεις που θα υλοποιηθούν για επέκταση κτιρίων και για τις οποίες απαιτείται συμμόρφωση με την σχετική Νομοθεσία). Μπορούν να χορηγούνται ενισχύσεις βάσει του παρόντος άρθρου με σκοπό τη συμμόρφωση με ενωσιακά πρότυπα που έχουν θεσπιστεί αλλά δεν έχουν ακόμη τεθεί σε ισχύ, υπό την προϋπόθεση ότι η επένδυση υλοποιείται και ολοκληρώνεται τουλάχιστον 18 μήνες πριν από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του προτύπου.
- Οι επενδυτικές ενισχύσεις θα πρέπει να περιλαμβάνουν την εγκατάσταση πέραν του ενός τύπου δομικού στοιχείου (τεχνικό σύστημα κτιρίου ή/και στοιχείο του κελύφους κτιρίου), όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 9) της οδηγίας 2010/31/ΕΕ. Δεν χορηγούνται ενισχύσεις που γίνονται σε ημιτελή κτίρια.
- Οι επιλέξιμες δαπάνες πρέπει να είναι πρόσθετες επί υφιστάμενων κτιρίων, ώστε να επιτευχθεί το υψηλότερο επίπεδο ενεργειακής απόδοσης.
- Δεν χορηγούνται ενισχύσεις όταν οι βελτιώσεις ενεργειακής απόδοσης κελύφους κτιρίου και η εγκατάσταση τεχνικών συστημάτων κτιρίων πραγματοποιούνται με σκοπό να εξασφαλιστεί η συμμόρφωση των επιχειρήσεων με ενωσιακά πρότυπα που έχουν θεσπιστεί και τεθεί σε ισχύ. Μπορούν να χορηγούνται ενισχύσεις βάσει του παρόντος

³ Νοείται ότι σε περιπτώσεις όπου δεν απαιτείται η έκδοση πολεοδομικής άδειας, θα πρέπει να έχει κατατεθεί αίτηση για έκδοση άδειας οικοδομής πριν τις 1/7/2020.

άρθρου με σκοπό τη συμμόρφωση με ενωσιακά πρότυπα που έχουν θεσπιστεί αλλά δεν έχουν ακόμη τεθεί σε ισχύ, υπό την προϋπόθεση ότι η επένδυση υλοποιείται και ολοκληρώνεται τουλάχιστον 18 μήνες πριν από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του προτύπου.

- Οι επιλέξιμες δαπάνες είναι οι συνολικές επενδυτικές δαπάνες. Οι δαπάνες που δεν συνδέονται άμεσα με την επίτευξη υψηλότερου επιπέδου ενεργειακής απόδοσης στο κτίριο δεν είναι επιλέξιμες, υπό την παρούσα κατηγορία.
- Οι κατηγορίες αυτές δεν μπορούν να αφορούν σε “ενισχύσεις για συμπαραγωγή ηλεκτρισμού και θερμότητας και στις ενισχύσεις για τηλεθέρμανση και/η τηλεψύξη”.

10.4 Σημαντικές επισημάνσεις για την Κατηγορία Επενδύσεων Γ:

- Οι επενδυτικές ενισχύσεις χορηγούνται μόνο σε πρόσφατα εγκατεστημένη ή ανακαινισμένη δυναμικότητα παραγωγής.
- Δύναται να χορηγηθεί η αναβάθμιση υπάρχουσας μονάδας συμπαραγωγής ηλεκτρισμού και θερμότητας υψηλής απόδοσης (ΣΗΘΥΑ) ή η μετατροπή υπάρχουσας μονάδας παραγωγής ενέργειας σε μονάδα ΣΗΘΥΑ που θα έχει ως αποτέλεσμα την εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας σε σύγκριση με την αρχική κατάσταση. Η νέα μονάδα ΣΗΘΥΑ πρέπει να εξασφαλίζει συνολική εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας σε σύγκριση με τη χωριστή παραγωγή θερμότητας και ηλεκτρισμού.
- Επιλέξιμες δαπάνες είναι οι πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες σε εξοπλισμό που χρειάζεται η εγκατάσταση για να λειτουργήσει ως εγκατάσταση συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης, σε σύγκριση με συμβατικές εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας ή θέρμανσης της ίδιας δυναμικότητας, ή οι πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες για την αναβάθμιση της απόδοσης, εάν η υπάρχουσα εγκατάσταση έχει ήδη επιτύχει το όριο υψηλής απόδοσης.
- Οι επενδυτικές ενισχύσεις για μονάδες ΣΗΘΥΑ υψηλής απόδοσης χορηγούνται εφόσον δεν προορίζονται για εγκαταστάσεις συμπαραγωγής που λειτουργούν με ορυκτά καύσιμα, με εξαίρεση το φυσικό αέριο, νοουμένου ότι θα εξασφαλίζεται η συμμόρφωση με τους κλιματικούς στόχους για το 2030 και το 2050 σύμφωνα με το τμήμα 4.30 του παραρτήματος 1 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) 2021/2139 της ΕΕ.
- Το ποσό της ενίσχυσης θα είναι ανεξάρτητο από την παραγωγή.
- Όλες οι επενδύσεις της κατηγορίας αυτής θα πρέπει να συνίστανται σε σαφώς προσδιορίσιμη επένδυση που αποσκοπεί αποκλειστικά στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, για την οποία δεν υπάρχει λιγότερο ενεργειακά αποδοτικό αντιπαράδειγμα.

10.5 Σημαντικές επισημάνσεις για την Κατηγορία Επενδύσεων Δ:

- Οι επενδυτικές ενισχύσεις χορηγούνται μόνο σε νέες εγκαταστάσεις ΑΠΕ. Καμία ενίσχυση δεν χορηγείται ούτε καταβάλλεται για

εγκαταστάσεις που ξεκίνησαν λειτουργία πριν την ημερομηνία υποβολής αίτησης. Η ενίσχυση είναι ανεξάρτητη από την παραγωγή.

- Οι επενδυτικές ενισχύσεις για έργα αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας χορηγούνται σε συνδυασμένα έργα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και αποθήκευσης (μη συνδεδεμένα με τον μετρητή), όταν αμφότερα τα στοιχεία αποτελούν συνιστώσες μιας ενιαίας επένδυσης ή όταν η αποθήκευση συνδέεται με υφιστάμενη εγκατάσταση παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Η συνιστώσα της αποθήκευσης απορροφά τουλάχιστον το 75 % της ενέργειάς της από άμεσα συνδεδεμένη εγκατάσταση παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, σε ετήσια βάση. Όλες οι επενδυτικές συνιστώσες (παραγωγή και αποθήκευση) θεωρούνται ότι αποτελούν ένα ενιαίο ολοκληρωμένο έργο για σκοπούς επαλήθευσης της συμμόρφωσης με τα κατώτατα όρια που καθορίζονται στο άρθρο 4. Οι ίδιοι κανόνες ισχύουν για την αποθήκευση θερμότητας που συνδέεται άμεσα με εγκατάσταση παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.
- Όλες οι επενδύσεις της κατηγορίας αυτής θα πρέπει να συνίστανται σε σαφώς προσδιορίσιμη επένδυση που αποκλειστικά στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, για την οποία δεν υπάρχει λιγότερο ενεργειακά αποδοτικό αντιπαράδειγμα.

10.6 Σημαντικές επισημάνσεις για την Κατηγορία Επενδύσεων Ε:

- Οι επιλέξιμες δαπάνες πρέπει να είναι πρόσθετες που απαιτούνται ώστε να επιτευχθεί το υψηλότερο επίπεδο ενεργειακής απόδοσης.
- Δεν χορηγούνται ενισχύσεις για επενδύσεις οι οποίες πραγματοποιούνται με σκοπό τη συμμόρφωση με ενωσιακά πρότυπα που έχουν θεσπιστεί και τεθεί σε ισχύ. Μπορούν να χορηγούνται ενισχύσεις βάσει του παρόντος άρθρου με σκοπό τη συμμόρφωση με ενωσιακά πρότυπα που έχουν θεσπιστεί αλλά δεν έχουν ακόμη τεθεί σε ισχύ, υπό την προϋπόθεση ότι η επένδυση υλοποιείται και ολοκληρώνεται τουλάχιστον 18 μήνες πριν από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του προτύπου.
- Η κατηγορία επένδυσης Ε.4, δεν μπορεί να αφορά ενισχύσεις για συμπαραγωγή ηλεκτρισμού και θερμότητας και ενισχύσεις για τηλεθέρμανση και/η τηλεψύξη.

10.7 Οι επενδύσεις θα πρέπει απαραίτητα να πληρούν τις ελάχιστες τεχνικές προδιαγραφές που καθορίζονται στο **Παράρτημα Στ**. Οι ελάχιστες τεχνικές προδιαγραφές αποτελούν απαιτήσεις του Σχεδίου και δεν υποκαθιστούν ούτε αντικαθιστούν ελάχιστες απαιτήσεις που καθορίζονται από τη νομοθεσία.

10.8 Το ΥΕΕΒ διατηρεί το δικαίωμα να καθορίσει **ανώτατα όρια δαπανών** για κάθε κατηγορία/ υποκατηγορία δαπάνης. Σε τέτοια περίπτωση τα ανώτατα όρια δαπανών θα κοινοποιηθούν από το ΥΕΕΒ, **με σχετική ανακοίνωση ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ**.

11. Τύποι Επενδύσεων

11.1 Οι Προτάσεις που θα υποβληθούν από τους αιτητές, δύναται να αφορούν επενδύσεις **σε ένα** από τους Τύπους Επενδύσεων που παρουσιάζονται πιο κάτω. Για όλους τους τύπους επενδύσεων, ο υπολογισμός της εξοικονόμησης που θα επιτυγχάνεται θα πρέπει να γίνεται **με βάση τις επιλέξιμες δαπάνες της κάθε αίτησης**.

A ΤΥΠΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ **Επενδύσεις χωρίς εγκατάσταση Φωτοβολταϊκού** **ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ: ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ**

Για τον Α Τύπο Επενδύσεων, οι κατηγορίες επενδύσεων **Δ3** της Παραγράφου 10, **ΔΕΝ** είναι επιλέξιμες.

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΤΕΧΝΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ:

Για τον Α' Τύπο Επενδύσεων, μπορούν να υλοποιηθούν επενδύσεις σε κτίρια, επενδύσεις που σχετίζονται με τις διαδικασίες παραγωγής και λειτουργίας ΜΜΕ ή συνδυασμός των δύο.

- i. Για επενδύσεις σε κτίρια:
Εξοικονόμηση **πρωτογενούς ενέργειας** τουλάχιστον **35%**, βάσει της σύγκρισης του ΠΕΑ του κτιρίου που εκδίδεται μετά την υλοποίηση της επένδυσης με το ΠΕΑ του κτιρίου που εκδόθηκε πριν την υλοποίηση της.

ΚΑΙ

Υποχρεωτική επένδυση σε **μία** επιλέξιμη κατηγορία δαπανών της παραγράφου 10, που αφορά βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης του κελύφους του κτιρίου.

- ii. Για επενδύσεις ενεργειακής απόδοσης που δεν αφορούν κτίρια αλλά σχετίζονται με τις διαδικασίες παραγωγής και λειτουργίας ΜΜΕ (επιλέξιμη κατηγορία δαπανών Ε και Ζ της παραγράφου 10):
Εξοικονόμηση **πρωτογενούς ενέργειας** τουλάχιστον **30%**, η οποία θα πιστοποιείται από Ενεργειακό Ελεγκτή, κατόπιν υλοποίησης μέτρων που περιλαμβάνονται στις συστάσεις του Ενεργειακού Ελέγχου που πραγματοποιήθηκε στο/α υποστατικό/ά του αιτητή.

B ΤΥΠΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ **Επενδύσεις με δυνατότητα** **εγκατάστασης Φωτοβολταϊκού** **ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ: ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ**

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΤΕΧΝΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ:

Για τον Β' Τύπο Επενδύσεων, μπορούν να υλοποιηθούν επενδύσεις σε κτίρια, επενδύσεις που σχετίζονται με τις διαδικασίες παραγωγής και λειτουργίας ΜΜΕ ή συνδυασμός των δύο.

- i. Για επενδύσεις σε κτίρια:
Εξοικονόμηση **πρωτογενούς ενέργειας τουλάχιστον 50%**, βάσει της σύγκρισης του ΠΕΑ του κτιρίου που εκδίδεται μετά την υλοποίηση της επένδυσης με το ΠΕΑ του κτιρίου που εκδόθηκε πριν την υλοποίηση της. Σε περίπτωση που θα εγκατασταθούν φωτοβολταϊκά συστήματα, θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι **τουλάχιστον το 35%** της εξοικονόμησης πρωτογενούς ενέργειας που θα επιτευχθεί θα προέλθει από οποιοσδήποτε άλλες επιλέξιμες δαπάνες εκτός από φωτοβολταϊκά συστήματα.

ΚΑΙ

Υποχρεωτική επένδυση σε **μία** επιλέξιμη κατηγορία δαπανών της παραγράφου 10, που αφορά βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης του κελύφους του κτιρίου.

- ii. Για επενδύσεις ενεργειακής απόδοσης που δεν αφορούν κτίρια αλλά σχετίζονται με τις διαδικασίες παραγωγής και λειτουργίας ΜΜΕ (επιλέξιμη κατηγορία δαπανών Ε και Ζ της παραγράφου 10):
Εξοικονόμηση **πρωτογενούς ενέργειας τουλάχιστον 50%**, η οποία θα πιστοποιείται από Ενεργειακό Ελεγκτή, κατόπιν υλοποίησης μέτρων που περιλαμβάνονται στις συστάσεις του Ενεργειακού Ελέγχου που πραγματοποιήθηκε στο/α υποστατικό/ά του αιτητή. Σε περίπτωση που θα εγκατασταθούν φωτοβολταϊκά συστήματα, θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι **τουλάχιστον το 30%** της εξοικονόμησης πρωτογενούς ενέργειας που θα επιτευχθεί θα προέλθει από οποιοσδήποτε άλλες επιλέξιμες δαπάνες εκτός από φωτοβολταϊκά συστήματα.

Γ ΤΥΠΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ: ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΤΕΧΝΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ:

Για τον Γ' Τύπο Επενδύσεων είναι υποχρεωτική η υλοποίηση επενδύσεων σε **κτίρια**.

- i. Για επενδύσεις σε κτίρια:

Ενεργειακή Αναβάθμιση κτιρίου σε **Κτίριο με Σχεδόν Μηδενική Κατανάλωση Ενέργειας (ΚΣΜΚΕ)** και συμμόρφωση με τα κριτήρια που καθορίζονται στο σχετικό Διάταγμα που εκδίδεται από τον/την Υπουργό Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας δυνάμει της Παραγράφου (ζ), του Εδαφίου 3 του Άρθρου 19 των περί της Ενεργειακής Απόδοσης των Κτιρίων Νόμων του 2006 έως 2020 ή όπως αυτός εκάστοτε τροποποιείται ή αντικαθίσταται .

ΚΑΙ

Εξοικονόμηση **πρωτογενούς ενέργειας τουλάχιστον 30%**, βάσει της σύγκρισης του ΠΕΑ του κτιρίου που εκδίδεται μετά την υλοποίηση της επένδυσης με το ΠΕΑ του κτιρίου που εκδόθηκε πριν την υλοποίηση της.

- ii. Για επενδύσεις ενεργειακής απόδοσης που δεν αφορούν κτίρια αλλά σχετίζονται με τις διαδικασίες παραγωγής και λειτουργίας ΜΜΕ (επιλέξιμη κατηγορία δαπανών Ε και Ζ της παραγράφου 10):
Εξοικονόμηση **πρωτογενούς ενέργειας** τουλάχιστον **30%**, η οποία θα πιστοποιείται από Ενεργειακό Ελεγκτή, κατόπιν υλοποίησης μέτρων που περιλαμβάνονται στις συστάσεις του Ενεργειακού Ελέγχου που πραγματοποιήθηκε στο/α υποστατικό/ά του αιτητή.

Δ ΤΥΠΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ: ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΟΠΩΣ ΟΡΙΖΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟ 7Β

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΤΕΧΝΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ:

- i. Αφορά μόνο επενδύσεις σε κτίρια που χρησιμοποιούνται από μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς :

Εξοικονόμηση **πρωτογενούς ενέργειας** τουλάχιστον **30%**, βάσει της σύγκρισης του ΠΕΑ του κτιρίου που εκδίδεται μετά την υλοποίηση της επένδυσης με το ΠΕΑ του κτιρίου που εκδόθηκε πριν την υλοποίηση της. Είναι υποχρεωτική η υλοποίηση επενδύσεων σε δύο τουλάχιστον επιλέξιμες κατηγορίες δαπανών της παραγράφου 10.

12. Χορηγίας (Ποσοστό και μέγιστο Ποσό)

12.1 Το συνολικό ποσό που θα διατεθεί για τις ανάγκες της Προκήρυξης (€24εκ) θα κατανεμηθεί ως ακολούθως:

Δικαιούχοι	Ποσό
Αιτήσεις Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων που θα εγκριθούν στα πλαίσια του Κανονισμού 651/2014.	€19 εκ.
Αιτήσεις Μη Κερδοσκοπικών Οργανισμών όπως ορίζονται στην Παράγραφο 7Β του παρόντος Σχεδίου καθώς επίσης Αιτήσεις Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων που θα εγκριθούν στα πλαίσια του Κανονισμού De-Minimis.	€5εκ.
Σύνολο	€24 εκ.

12.2 Σε περίπτωση που μετά την αξιολόγηση των αιτήσεων και την καταβολή των εγκεκριμένων χορηγιών της δικαιούχους εξοικονομηθεί οποιοδήποτε ποσό από μία εκ των δύο κατηγοριών, το Υπουργείο διατηρεί το δικαίωμα να μεταφέρει το ποσό αυτό στην άλλη κατηγορία εάν υπάρχουν Δικαιούχοι που δεν ικανοποιήθηκαν στα πλαίσια του πιο πάνω εγκεκριμένου προϋπολογισμού.

12.3 Το ποσοστό της χορηγίας και τα ανώτατα ποσά χορηγίας ανά αίτηση καθορίζονται ως αναφέρονται στον ακόλουθο πίνακα:

Δικαιούχοι: Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις όπως ορίζονται στην παράγραφο 7Α του παρόντος Σχεδίου	
ΤΥΠΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ Α	40% * επί του κόστους κάθε επιλέξιμης κατηγορίας δαπάνης. Μέγιστο ποσό χορηγίας €150.000
ΤΥΠΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ Β	40% * επί του κόστους κάθε επιλέξιμης κατηγορίας δαπάνης. Μέγιστο ποσό χορηγίας €250.000
ΤΥΠΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ Γ (ΚΣΜΚΕ)	40% * επί του κόστους κάθε επιλέξιμης κατηγορίας δαπάνης. Μέγιστο ποσό χορηγίας €300.000
Για όλους τους τύπους επενδύσεων	* Στις περιπτώσεις επιχειρήσεων που είναι εγκατεστημένες ή θα εγκατασταθούν σε ορεινές και μειονεκτικές περιοχές , οι οποίες καθορίζονται στο Παράρτημα Θ, η ένταση της χορηγίας δύναται να ανέλθει στο 60% του κόστους κάθε επιλέξιμης κατηγορίας δαπάνης, νοουμένου ότι οι δικαιούχοι θα επιλέξουν να επιχορηγηθούν με βάση τον Κανονισμό 2023/2381 (De-Minimis).
Δικαιούχοι: Μη Κερδοσκοπικοί Οργανισμοί, όπως αυτοί ορίζονται στην παράγραφο 7Β του παρόντος Σχεδίου	
ΤΥΠΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ Δ	60% επί του κόστους κάθε επιλέξιμης κατηγορίας δαπάνης. Μέγιστο ποσό χορηγίας €250.000.

12.4 Επισημάνσεις:

Η κάθε αίτηση μπορεί να αφορά ένα κτίριο ή μια μονάδα παραγωγής.

Διευκρινίζεται ότι στην περίπτωση επιμέρους μονάδων επιχειρήσεων, οι οποίες αποτελούν μέρος ενιαίας ανάπτυξης, δύναται να υποβληθεί μία μόνο αίτηση για ολόκληρη την ανάπτυξη.

13. Υποβολή Αιτήσεων

13.1 Αιτήσεις/ Προτάσεις υποβάλλονται **μόνο ηλεκτρονικά** μέσω της ιστοσελίδας <https://fundingapps.meci.gov.cy> κατά την περίοδο υποβολής αιτήσεων που θα καθορίζεται με σχετική ανακοίνωση του ΥΕΕΒ. Για την υποβολή αίτησης μέσω της πιο πάνω ιστοσελίδας, **απαιτείται να προηγηθεί εγγραφή ΚΑΙ ταυτοποίηση** των αιτητών στην Κυβερνητική διαδικτυακή πύλη Αριάδνη (<https://cge.cyprus.gov.cy/re/public>). Οι ενδιαφερόμενοι δυνητικοί αιτητές προτρέπονται όπως **πρώτα μελετήσουν προσεκτικά** τις πρόνοιες του παρόντος Οδηγού Σχεδίου και των σχετικών εντύπων πληροφόρησης (υπόδειγμα αίτησης και Οδηγός υποβολής αίτησης) και στη συνέχεια προχωρήσουν σε υποβολή ηλεκτρονικής αίτησης.

13.2 Η αίτηση θα πρέπει να είναι πλήρως συμπληρωμένη και να επισυνάπτονται όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά που θα ζητούνται κατά

το στάδιο υποβολής της αίτησης. **ΤΟΝΙΖΕΤΑΙ ΟΤΙ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΥΠΟΒΟΛΗ ΤΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΔΕΝ ΘΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΑΠΟΔΕΚΤΗ ΟΠΟΙΑΔΗΠΟΤΕ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ Ή/ ΚΑΙ ΠΡΟΣΚΟΜΙΣΗ ΠΡΟΣΘΕΤΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ Ή/ ΚΑΙ ΠΑΡΑΣΤΑΤΙΚΩΝ, ΕΚΤΟΣ ΕΑΝ ΕΜΠΙΠΤΕΙ ΣΤΙΣ ΠΡΟΝΟΙΕΣ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΥ 14.3.**

13.3 Οι αιτητές θα πρέπει απαραίτητα να επιβεβαιώσουν την επιτυχή υποβολή της αίτησης τους μέσω λήψης ηλεκτρονικού μηνύματος που θα αποστέλλεται ηλεκτρονικά (email) στην ηλεκτρονική διεύθυνση που θα δηλώνεται στο σύστημα.

13.4 **Επισημαίνεται ότι οι αιτητές θα πρέπει απαραίτητα να κρατήσουν εκτυπωμένο αντίγραφο της υποβληθείσας αίτησης, στο οποίο αναγράφεται «ΥΠΟΒΛΗΜΕΝΗ» και «Ημερομηνία Υποβολής».** Το αντίγραφο δύναται να ζητηθεί ως αποδεικτικό επιτυχούς υποβολής της αίτησης στο ηλεκτρονικό σύστημα.

13.5 **Αιτήσεις που δεν θα υποβληθούν και οριστικοποιηθούν μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος δεν θα λαμβάνονται υπόψη.**

14. Αξιολόγηση Αιτήσεων

14.1 Η αξιολόγηση των αιτήσεων θα γίνεται με βάση την σειρά οριστικής υποβολής τους. Η Ομάδα Αξιολόγησης θα προβαίνει στον έλεγχο των κριτηρίων και προϋποθέσεων συμμετοχής, της επιλεξιμότητας, της κανονικότητας και της πληρότητας της επενδυτικής πρότασης και τη συμβατότητα της με τις εθνικές και κοινοτικές πολιτικές (**Παράρτημα Α**).

14.2 Στις περιπτώσεις όπου διαπιστώνεται ότι δεν τηρούνται τα κριτήρια και προϋποθέσεις συμμετοχής (όπως αυτά καθορίζονται στο Παράρτημα Α), η αίτηση/πρόταση θα απορρίπτεται με απόφαση του Διευθυντή της Υπηρεσίας και θα ενημερώνονται σχετικά οι αιτητές.

14.3 Μετά την υποβολή της αίτησης δεν θα επιτρέπεται η προσκόμιση πρόσθετων στοιχείων, εκτός και εάν κατά τον έλεγχο προκύψει ανάγκη για εξασφάλιση περαιτέρω διευκρινίσεων ή/ και συμπληρωματικών πληροφοριών σχετικά με το περιεχόμενο της αίτησης ή/ και των στοιχείων/ εγγράφων που περιλήφθηκαν σε αυτή. Σε τέτοια περίπτωση η αρμόδια Υπηρεσία δύναται να ζητήσει διευκρινίσεις μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, οι οποίες θα πρέπει να υποβληθούν το αργότερο σε είκοσι (20) ημερολογιακές ημέρες από την ημερομηνία αποστολής του ηλεκτρονικού μηνύματος. Η χρονική περίοδος των είκοσι (20) ημερολογιακών ημερών δύναται να παραταθεί με απόφαση της Υπηρεσίας, κατόπιν υποβολής δικαιολογημένου αιτήματος παράτασης από τον δυνητικό δικαιούχο.

14.4 Σε περίπτωση που οι διευκρινίσεις κριθούν ανεπαρκείς ή και δεν υποβληθούν εντός της προθεσμίας που τέθηκε, η αίτηση θα απορρίπτεται με απόφαση του Διευθυντή και θα ενημερώνεται σχετικά η επιχείρηση εκτός και εάν οι διευκρινίσεις αυτές αφορούσαν αποκλειστικά την επιλεξιμότητα οποιασδήποτε δαπάνης, η οποία δεν επηρεάζει τα κριτήρια και προϋποθέσεις συμμετοχής ολόκληρης της πρότασης. Στην τελευταία περίπτωση, θα απορρίπτεται μόνο η επηρεαζόμενη δαπάνη.

14.5 Τα αποτελέσματα αξιολόγησης αιτήσεων που κρίνονται ότι πληρούν τις προϋποθέσεις έγκρισης, θα υποβάλλονται από την Ομάδα Αξιολόγησης,

---

μέσω του Διευθυντή της Υπηρεσίας Βιομηχανίας και Τεχνολογίας, στον Γενικό Διευθυντή του ΥΕΕΒ ή εξουσιοδοτημένο εκπρόσωπο του για επικύρωση (ανά δέσμες).

14.6 Ο συνολικός αριθμός των αιτήσεων/ προτάσεων που θα ενταχθούν στο Σχέδιο θα εξαρτηθεί από το διαθέσιμο κονδύλι και τους στόχους που έχουν τεθεί στο πλαίσιο του ΣΑΑ.

14.7 Κάθε δυνητικός δικαιούχος μπορεί να υποβάλει **μόνο μια (1) επενδυτική πρόταση (αίτηση) για κάθε κτίριο / για κάθε μονάδα παραγωγής που του ανήκει ή που χρησιμοποιεί**. Σε περίπτωση απόσυρσης ή απόρριψης της αρχικής επενδυτικής πρότασης λόγω μη επιλεξιμότητας, ο ενδιαφερόμενος έχει το **δικαίωμα επαναυποβολής ακόμη μιας (1) αίτησης για το ίδιο ή/και τροποποιημένο επενδυτικό έργο, νοουμένου ότι η επαναυποβολή θα γίνει εντός χρονικής περιόδου υποβολής αιτήσεων που καθορίζεται στην προκήρυξη του Σχεδίου**.

---

15. Συμφωνία Δημόσιας Χρηματοδότησης

15.1 Για τις προτάσεις που θα ενταχθούν στο Σχέδιο θα υπογράφεται σχετική Συμφωνία Δημόσιας Χρηματοδότησης μεταξύ του Δικαιούχου και του ΥΕΕΒ, με την οποία έκαστο μέρος θα αναλαμβάνει τις σχετικές δεσμεύσεις και υποχρεώσεις, όπως αυτές απορρέουν από τους όρους του παρόντος Σχεδίου, από το ΣΑΑ Κύπρου καθώς και από τον Κανονισμό για τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΜΑΑ) της ΕΕ. Τις δεσμεύσεις και υποχρεώσεις της επιχείρησης θα εγγυούνται άλλα δύο φυσικά πρόσωπα.

15.2 Υπογραμμίζεται ότι η Συμφωνία Δημόσιας Χρηματοδότησης θα πρέπει να υπογράφεται το αργότερο σε **ένα (1) μήνας από την ημερομηνία της εγκριτικής επιστολής**. Σε αντίθετη περίπτωση η έγκριση θα ακυρώνεται και θα αποδεσμεύονται οι σχετικοί πόροι.

15.3 Κατά την υπογραφή της Συμφωνίας Δημόσιας Χρηματοδότησης, ο Δικαιούχος προσκομίζει τα απαιτούμενα χαρτόσημα για χαρτοσήμανση της Συμφωνίας σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία.

15.4 Όλοι οι δικαιούχοι που θα ενταχθούν στο Σχέδιο, θα τηρούν ή δεσμεύονται να τηρούν την εθνική και κοινοτική νομοθεσία για το περιβάλλον και την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», την ισότητα ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών και μη διάκριση και ιδιαίτερα, τους Νόμους και Κανονισμούς που αναφέρονται στα **Παραρτήματα Δ και Η** που επισυνάπτονται.

---

16. Υλοποίηση Έργων

16.1 Η πλήρης υλοποίηση και αποπεράτωση των επενδύσεων σύμφωνα με τους όρους που τίθενται στη Συμφωνία Δημόσιας Χρηματοδότησης **θα πρέπει να γίνεται μέσα σε διάστημα 12 μηνών** από την ημερομηνία της επιστολής έγκρισης που θα παραλαμβάνουν από το Υπουργείο.

16.2 Επενδύσεις που δε θα ολοκληρώνονται μέχρι την καταληκτική ημερομηνία δεν θα λαμβάνονται υπόψη για σκοπούς χορηγίας.

16.3 Το πιο πάνω χρονοδιάγραμμα δύναται να παραταθεί από το ΥΕΕΒ μέχρι και δύο (2) πρόσθετους μήνες, κατόπιν υποβολής γραπτού αιτήματος με συστημένη επιστολή ή ηλεκτρονικό μήνυμα από τον δικαιούχο **πριν την λήξη του αρχικού χρονοδιαγράμματος**.

16.4 Για σκοπούς του Σχεδίου, ως ημερομηνία υλοποίησης της επένδυσης θεωρείται:

- i. Για τα μηχανήματα/ εξοπλισμό και υλικά που αφορούν κτηριακές εγκαταστάσεις τα οποία **εισάγονται** από την αιτήτρια επιχείρηση από το εξωτερικό, η ημερομηνία του τιμολογίου καθώς **και** η ημερομηνία εισαγωγής τους/ παραλαβής τους.
- ii. Για τα μηχανήματα/ εξοπλισμό και μεταφορικά μέσα που η επιχείρηση αγοράζει από την **εγχώρια αγορά**, η ημερομηνία του τιμολογίου του προμηθευτή.
- iii. Για επενδύσεις σε οικοδομικές εργασίες σε κτίρια (θερμομόνωση κτιρίων ή/και εγκατάσταση κουφωμάτων) (εκτός των περιπτώσεων που αναφέρονται στο (α) πιο πάνω) οι ημερομηνίες των τιμολογίων που θα παρουσιάζονται.

16.5 Η πραγματοποίηση δαπανών πριν την έκδοση της εγκριτικής απόφασης, γίνεται με **αποκλειστική ευθύνη της επιχείρησης και δε δεσμεύει την τελική απόφαση** της Αρμόδιας Αρχής σχετικά με την έγκριση ή μη της αίτησης.

16.6 **Δεν επιτρέπεται η έναρξη υλοποίησης οποιασδήποτε επιλέξιμης κατηγορίας δαπάνης πριν από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης, με εξαίρεση την κατηγορία δαπανών ΣΤ, που αφορά δαπάνες υπηρεσιών**. Σε διαφορετική περίπτωση:

- ο Στις περιπτώσεις όπου οι επενδύσεις καλύπτονται από τον Κανονισμό 651/2014 (ΕΕ), η κατηγορία επιλέξιμης δαπάνης που ξεκίνησε να υλοποιείται πριν από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης είναι μη επιλέξιμη **στην ΟΛΟΤΗΤΑ της**.
- ο Στις περιπτώσεις όπου οι επενδύσεις καλύπτονται από τον Κανονισμό De-Minimis 2023/2831 (ΕΕ), **το μέρος της επιλέξιμης δαπάνης που ξεκίνησε** να υλοποιείται πριν από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης είναι μη επιλέξιμο.

16.7 Ως έναρξη υλοποίησης θα θεωρείται το ξεκίνημα των κατασκευαστικών εργασιών είτε η πρώτη νομικά δεσμευτική ανάληψη υποχρέωσης για την παραγγελία εξοπλισμού.

17. Καταβολή Χορηγίας

17.1 Η καταβολή τις δημόσιας χορηγίας μπορεί να γίνεται σε δύο (2) φάσεις όπως φαίνεται στον πιο κάτω Πίνακα.

<u>Καταβολή δημόσιας χρηματοδότησης</u>		
	Πιστοποιηθέν Έργο	Δημόσια Χρηματοδότηση
A ΦΑΣΗ	Υπογραφή της Συμφωνίας Δημόσιας Χρηματοδότησης.	Προκαταβολή που θα καλύπτει μέχρι 20% της εγκεκριμένης δημόσιας ενίσχυσης.

Β ΦΑΣΗ	Μετά την ολοκλήρωση και πιστοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου και των στόχων του έργου.	Χορηγία που αντιστοιχεί στο πιστοποιημένο επιλέξιμο κόστος, αφαιρουμένων τυχόν προηγούμενων πληρωμών.
---------------	--	---

17.2 Για την πληρωμή της προκαταβολής (Α Φάση) δεν είναι απαραίτητη η διενέργεια δαπάνης απαιτείται όμως η υποβολή γραπτού αιτήματος από τον Δικαιούχο (πρότυπο θα εξασφαλίζεται από το Υπουργείο). Η προκαταβολή θα καταβάλλεται σε ποσοστό που δε θα υπερβαίνει το **20%** της δημόσιας ενίσχυσης,.

17.3 Σημειώνεται ότι η προκαταβολή που καταβάλλεται σε Δικαιούχο Έργου που εντάσσεται στο Σχέδιο θα πρέπει να καλύπτεται από δαπάνες που καταβάλλονται από τον Δικαιούχο στο πλαίσιο εφαρμογής του Έργου και να δικαιολογείται με εξοφλημένα τιμολόγια ή λογιστικά έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας, σύμφωνα με τους όρους του Σχεδίου, κατά το στάδιο καταβολής του τελικού ποσού της χορηγίας (Β Φάση).

17.4 Η καταβολή του τελικού ποσού της χορηγίας (Β Φάση) θα γίνεται μετά την ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του έργου σύμφωνα πάντα με το εγκεκριμένο επενδυτικό πρόγραμμα. Νοείται ότι πριν την καταβολή της χορηγίας επιβεβαιώνεται η επίτευξη όλων των όρων του Σχεδίου και θα κατατίθενται όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά που θα καταγράφονται στο αίτημα καταβολής χορηγίας. Νοείται ότι η καταβολή ολόκληρου του ποσού της εγκεκριμένης χορηγίας μπορεί να γίνει σε μια μόνο φάση εάν ο δικαιούχος δεν επιλέξει την λήψη προκαταβολής.

17.5 Ο δικαιούχος **υποχρεούται να διατηρεί όλα τα απαιτούμενα έγγραφα που αναφέρονται στο Παράρτημα Δ, σχετικά με τη διασφάλιση της τήρησης της αρχής «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης»** κατά τη διάρκεια εργασιών για την υλοποίηση της επένδυσης.

17.6 Σε περίπτωση μη υλοποίησης του έργου μέσα στην προθεσμία που αναφέρεται στην Παράγραφο 16 σε βαθμό που η επιχείρηση να πετύχει τα υποχρεωτικά κριτήρια και προϋποθέσεις έγκρισης, τότε αυτή χάνει το σχετικό δικαίωμα και ακολουθούνται οι διαδικασίες απένταξης της από το Σχέδιο και επιστροφής του ποσού τυχόν καταβληθείσας προκαταβολής προσαυξημένο με τόκο. Το επιτόκιο θα καθορίζεται σύμφωνα με των περί Ενιαίου Δημοσίου Επιτοκίου Υπερημερίας Νόμων του 2006 και 2012, και όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή αντικαθίστανται από τα σχετικά διατάγματα του Υπουργείου Οικονομικών της Κυπριακής Δημοκρατίας.

17.7 Δεν επιτρέπεται η υποβολή αιτήματος τροποποίησης της εγκριτικής απόφασης που αφορά αύξηση του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού.

17.8 Η υποβολή των αποδεικτικών στοιχείων και όλων των απαραίτητων δικαιολογητικών για καταβολή της τελευταίας δόσης της χορηγίας (Β Φάση) θα πρέπει να γίνεται το αργότερο σε ένα (1) μήνα από την ημερομηνία λήξης της περιόδου υλοποίησης των επενδύσεων που αναφέρεται στην εγκριτική επιστολή. Σε περίπτωση κωλύματος θα πρέπει να υποβάλλεται τεκμηριωμένο αίτημα τις παράταση και ανάλογη απόφαση θα λαμβάνεται από το Διευθυντή της Υπηρεσίας Βιομηχανίας και Τεχνολογίας.

17.9 Το δελτίο πληρωμής που εκδίδεται από το Λογιστήριο του ΥΕΕΒ θεωρείται ως αποδεικτικό στοιχείο ολοκλήρωσης του έργου. Τα αποδεικτικά πληρωμής καταχωρούνται στο σχετικό φάκελο και φέρουν την ειδική σφραγίδα.

---

18. Διευκρινήσεις

18.1 ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

18.1.1 Το υπόλοιπο ποσό πέραν της Δημόσιας Χρηματοδότησης (χορηγίας) για την κάλυψη του συνολικού προϋπολογισμού θεωρείται ίδια συμμετοχή για την υλοποίηση του έργου. Η ίδια συμμετοχή δύναται να καλυφθεί είτε με δανεισμό από χρηματοπιστωτικό ίδρυμα είτε με ίδιους πόρους.

18.1.2 Η ίδια συμμετοχή θα αποδεικνύεται από επίσημα στοιχεία που θα υποβάλλονται με την ηλεκτρονική υποβολή της αίτησης πχ. λογαριασμοί καταθέσεων, επιστολή/βεβαίωση τράπεζας που να τεκμηριώνει το διαθέσιμο υπόλοιπο κτλ. στο όνομα της επιχείρησης ή των μετόχων.

18.1.3 Σε περίπτωση που τα ίδια κεφάλαια προέρχονται από μετόχους της επιχείρησης, επιπρόσθετα των όσων ζητούνται στο πιο πάνω σημείο, θα πρέπει να υποβάλλεται ξεχωριστή Υπεύθυνη Δήλωση/ Δέσμευση στην οποία να αναφέρεται η πρόθεση τους για παραχώρηση ιδίων κεφαλαίων στην επιχείρηση για χρηματοδότηση της επένδυσης της.

18.1.4 Στην περίπτωση **τραπεζικού δανεισμού** για την κάλυψη της ίδιας συμμετοχής ή μέρους της, είναι απαραίτητη η υποβολή επιστολής ή/και βεβαίωσης χρηματοπιστωτικού ιδρύματος για **έγκριση χρηματοδότησης** του επιχειρηματικού σχεδίου. Σε περίπτωση που η έγκριση χρηματοδότησης περιλαμβάνει όρους που υποχρεώνουν τον δικαιούχο να διασφαλίσει όπως η καταβολή της χορηγίας γίνει σε συγκεκριμένο λογαριασμό του, η πρόνοια αυτή θα ενσωματώνεται και στην Συμφωνία Δημόσιας Χρηματοδότησης που θα υπογράφεται μεταξύ το ΥΕΕΒ και του δικαιούχου, σε περίπτωση έγκρισης της αίτησης του. Δηλαδή σε τέτοιες περιπτώσεις, στην ΣΔΧ θα γίνεται ρητή αναφορά στο ότι η αλλαγή λογαριασμού θα είναι δυνατή μόνο με την αναφορά στο ότι η αλλαγή λογαριασμού είναι δυνατή μόνο με την προσκόμιση έγγραφης έγκρισης του τραπεζικού ιδρύματος που παραχωρεί το δάνειο. Νοείται ότι ο Νόμος περί Συμψηφισμού, όπως περιγράφεται στην παράγραφο 8.3.14, εφαρμόζεται σε κάθε περίπτωση.

18.1.5 Νοείται ότι κατά το στάδιο της υλοποίησης του προτεινόμενου επενδυτικού προγράμματος **οι πληρωμές για επιλέξιμες δαπάνες θα πρέπει απαραίτητα να γίνονται μέσω τραπεζικού λογαριασμού στο όνομα του Δικαιούχου.**

18.2 ΔΗΜΟΣΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

18.2.1 Η Δημόσια Χρηματοδότηση θα καταβάλλεται απευθείας στο Δικαιούχο και δεν επιτρέπεται η εκχώρηση της σε τρίτους.

18.3 ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

18.3.1 Τα μηχανήματα και ο εξοπλισμός που προμηθεύονται οι δικαιούχοι στα πλαίσια του Σχεδίου πρέπει να είναι **καινούρια**.

18.3.2 Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) **δεν** αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη.

18.3.3 Επενδύσεις με σκοπό τη συμμόρφωση με τα ισχύοντα ενωσιακά πρότυπα, μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου που ορίζεται στη νομοθεσία της Ένωσης, **δεν** είναι επιλέξιμες για χορηγία.

«Ενωσιακά πρότυπα» είναι :

(α) τα υποχρεωτικά πρότυπα που ορίζονται στην ενωσιακή νομοθεσία και καθορίζουν τα επίπεδα που πρέπει να επιτευχθούν από περιβαλλοντική άποψη από μεμονωμένες επιχειρήσεις, εξαιρουμένων των προτύπων ή των στόχων που καθορίζονται σε ενωσιακό επίπεδο και έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα για τα κράτη μέλη αλλά όχι για τις μεμονωμένες επιχειρήσεις· ή

(β) η υποχρέωση χρήσης των βέλτιστων διαθέσιμων τεχνικών (ΒΔΤ), όπως ορίζονται στην οδηγία 2010/75/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (1), και διασφάλισης ότι τα επίπεδα εκπομπών δεν υπερβαίνουν εκείνα που θα επιτυγχάνονταν με την εφαρμογή των ΒΔΤ· όταν τα επίπεδα εκπομπών που συνδέονται με τις ΒΔΤ έχουν καθοριστεί σε εκτελεστικές πράξεις εκδιδόμενες βάσει της οδηγίας 2010/75/ΕΕ ή άλλων εφαρμοστέων οδηγιών, τα εν λόγω επίπεδα θα είναι εφαρμοστέα για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού· όταν τα εν λόγω επίπεδα εκφράζονται ως φάσμα, θα είναι εφαρμοστέο το όριο για το οποίο επιτυγχάνεται πρώτα η ΒΔΤ για την οικεία επιχείρηση·

18.3.4 Για όλες τις δαπάνες, απαραίτητα παραστατικά θεωρούνται τα πρωτότυπα εξοφλημένα τιμολόγια πώλησης ή παροχής υπηρεσιών ή πιστό αντίγραφο σφραγισμένο και υπογεγραμμένο από τον προμηθευτή και οι αποδείξεις εξόφλησής τους. Σημειώνεται ότι, τα παραστατικά (τιμολόγια, αποδείξεις) που αποδεικνύουν την πραγματοποίηση μιας δαπάνης από τον Δικαιούχο θα πρέπει να φυλάσσονται σε περίπτωση ελέγχου από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα και για περίοδο που θα καθορίζεται τις Συμφωνία Δημόσιας Χρηματοδότησης.

18.3.5 Τα τιμολόγια και οι σχετικές αποδείξεις πληρωμής πρέπει να είναι εκδομένα **στο όνομα της αιτήτριας επιχείρησης**.

18.3.6 Το κόστος των μηχανημάτων και του εξοπλισμού πάνω στο οποίο θα υπολογίζεται η χορηγία, σημαίνει την τιμή **CIF** (Cost, Insurance and Freight - Αξία, Ασφάλεια και Ναύλος) όταν αυτά εισάγονται από άλλη χώρα από την ίδια την επιχείρηση ή την τιμή αγοράς (τιμολογίου) όταν αυτά αγοράζονται από την εγχώρια αγορά.

18.3.7 Τιμολόγια που θα εκδίδονται από κυπριακές επιχειρήσεις – προμηθευτές μηχανημάτων / εξοπλισμού και προσφοράς υπηρεσιών που **δεν** είναι εγγεγραμμένες στο Φ.Π.Α. δεν θα γίνονται αποδεκτά.

18.3.8 Όλα τα τιμολόγια θα γίνονται αποδεκτά μόνο εάν εξοφλούνται με επιταγές της επιχείρησης στο όνομα του προμηθευτή ή με πιστωτική κάρτα της επιχείρησης ή τις τράπεζας (μεταφορά από το λογαριασμό της επιχείρησης στο λογαριασμό του προμηθευτή) νοουμένου ότι τεκμηριώνεται με σχετικά παραστατικά όπως:

- ο Κατάσταση λογαριασμού από την Τράπεζα (Bank Statement) του Δικαιούχου, στην οποία να αναγράφονται οι αριθμοί των επιταγών, οι μεταφορές μέσω τράπεζας (bank transfer) και οι πληρωμές με

πιστωτική κάρτα, με τις οποίες έγινε η πληρωμή/ εξόφληση των τιμολογίων.

18.3.9 Σε περίπτωση που δεν αναγράφεται ο αριθμός της επιταγής στην απόδειξη πληρωμής με την οποία έγινε η πληρωμή/ εξόφληση του τιμολογίου, απαιτείται η υποβολή αντιγράφου της επιταγής κατάλληλα σφραγισμένης από την Τράπεζα. Διευκρινίζεται ότι:

- ο Πληρωμές σε μετρητά δεν θα γίνονται αποδεκτές για σκοπούς χορηγίας.
- ο Σε περίπτωση αγοράς εξοπλισμού με συμβόλαιο Ενοικιαγοράς (Finance) όπου συμβαλλόμενο μέρος/ αγοραστής είναι η επιχείρηση η οποία αιτείται χορηγίας, η δαπάνη γίνεται αποδεκτή νοουμένου ότι παρουσιαστεί **εξόφληση** του Συμβολαίου Ενοικιαγοράς.

18.3.10 Τιμολόγια δαπανών **αξίας κάτω των €100**, μη συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ, **δεν** θα λαμβάνονται υπόψη για σκοπούς χορηγίας.

18.3.11 Όλα τα στοιχεία ενεργητικού που θα επιχορηγηθούν θα χρησιμοποιούνται αποκλειστικά και μόνο στη μονάδα που λαμβάνει την ενίσχυση, θα θεωρούνται αποσβεστέα στοιχεία ενεργητικού και θα πρέπει να αγοράζονται **από τρίτους**. Κατά συνέπεια, σε περιπτώσεις αγοράς προϊόντων ή πρώτων υλών από συγγενικά πρόσωπα μέχρι 4ου βαθμού ή /και συνδεδεμένες επιχειρήσεις θα λαμβάνεται υπόψη μόνο το αρχικό κόστος αγοράς ή και κατασκευής τους. Σημειώνεται ότι η αγορά υπηρεσιών μεταξύ των οποίων και η αγορά / ανάπτυξη λογισμικού από συγγενικά πρόσωπα μέχρι 4ου βαθμού ή /και συνδεδεμένες επιχειρήσεις **δεν** είναι επιλέξιμη δαπάνη.

18.3.12 Για όλες τις επιλέξιμες δαπάνες με την αίτηση θα πρέπει να **υποβάλλονται προσφορές**. Οι προσφορές θα πρέπει να **αφορούν τις αιτούμενες ποσότητες οι οποίες δηλώνονται στον Πίνακα Δαπανών της αίτησης και θα πρέπει να συνοδεύονται από τα τεχνικά χαρακτηριστικά του εξοπλισμού που αφορούν ή να τα περιλαμβάνουν στο έντυπο προσφοράς**. Εξαιρέση αποτελούν οι δαπάνες μελετών, έκδοσης ΠΕΑ και ετοιμασίας Ενεργειακού Ελέγχου, για τις οποίες γίνονται αποδεκτά και τιμολόγια, τα οποία δύναται να έχουν ημερομηνία έκδοσης μετά την ημερομηνία έκδοσης της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων.

18.3.13 Το Υπουργείο διατηρεί το δικαίωμα καθορισμού του τελικού επιλέξιμου κόστους για όλες τις κατηγορίες δαπανών της προτεινόμενης επένδυσης, στη βάση των δεδομένων που θα έχει ενώπιον της.

18.3.14 Για την παραχώρηση της δικαιούμενης χορηγίας ο Δικαιούχος θα πρέπει να έχει διευθετήσει τις υποχρεώσεις του με τις Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων και το Τμήμα Φορολογίας (Φόρος Προστιθέμενης Αξίας [ΦΠΑ] και Φόρος Εισοδήματος). Σημειώνεται ότι, με βάση τον περί της Λογιστικής και Δημοσιονομικής Διαχείρισης και Χρηματοοικονομικού Ελέγχου της Δημοκρατίας Νόμο του 2014, (Ν. 38(Ι)/2014), άρθρο 13 «Συμψηφισμός Εσόδων και Εξόδων», ο Γενικός Λογιστής, δύναται κατά την κρίση του, κατά τη διενέργεια οποιασδήποτε πληρωμής προς φυσικό ή νομικό πρόσωπο να αποκόπτει οφειλόμενα ποσά προς οποιοδήποτε οικονομικό φορέα ή άλλο ειδικό».

19. Κυρώσεις – Εγγυήσεις

19.1 Εάν διαπιστωθεί η υποβολή ψευδούς δήλωσης ή στοιχείων και πληροφοριών πριν ή/και μετά την παραχώρηση χορηγίας, η αίτηση της επιχείρησης απορρίπτεται και απαιτείται η επιστροφή τυχόν καταβληθείσας χορηγίας προσαυξημένης με τόκο. Το επιτόκιο θα καθορίζεται σύμφωνα με των περί Ενιαίου Δημοσίου Επιτοκίου Υπερημερίας Νόμων του 2006 και 2012, και όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή αντικαθίστανται από τα σχετικά διατάγματα του Υπουργείου Οικονομικών της Κυπριακής Δημοκρατίας. **Επίσης δυνατόν να λαμβάνονται πρόσθετα μέτρα εναντίον του δικαιούχου, όπως ο αποκλεισμός του από όλα τα Σχέδια Ενισχύσεων ή/ και λήψη νομικών μέτρων εναντίον του.**

19.2 Θα γίνεται δημοσιονομική διόρθωση και αναλογική ανάκτηση του ποσού που έχει καταβληθεί αχρεωστήτως προσαυξημένου με τόκο αν **σε περίοδο πέντε (5) ετών από την ημερομηνία της τελικής πληρωμής της χορηγίας**, η χρηματοδοτούμενη επένδυση υπόκειται σε οποιοδήποτε από τα ακόλουθα:

- αλλαγή του ιδιοκτησιακού καθεστώτος ενός στοιχείου υποδομής η οποία παρέχει σε μια εταιρεία ή δημόσιο οργανισμό αδικαιολόγητο πλεονέκτημα,
- ουσιαστική μεταβολή που επηρεάζει τη φύση, τους στόχους ή την εφαρμογή των όρων που θα μπορούσαν να υπονομεύσουν τους αρχικούς στόχους.

19.3 Σε περίπτωση που από την ημερομηνία έγκρισης της πρότασης μέχρι και τη συμπλήρωση πενταετίας **από την ημερομηνία της τελικής πληρωμής της χορηγίας** (Β Φάση) διαπιστωθεί :

- μετεγκατάσταση της επιχείρησης
- πώληση ή μεταβίβαση της επιχείρησης
- πώληση ή μεταβίβαση για οποιονδήποτε λόγο ή εκμίσθωση πάγιων περιουσιακών στοιχείων που έχουν επιχορηγηθεί

χωρίς προηγούμενη έγκριση τροποποίησης της αρχικής εγκριτικής απόφασης, η εγκριτική απόφαση θεωρείται αυτοδικαίως ως ουδέποτε εκδοθείσα και γίνεται αμέσως δημοσιονομική διόρθωση και αναλογική ανάκτηση του ποσού που έχει καταβληθεί αχρεωστήτως, προς την περίοδο για την οποία δεν εκπληρώθηκαν οι απαιτήσεις, προσαυξημένου με τόκο. Το επιτόκιο θα καθορίζεται σύμφωνα με των περί Ενιαίου Δημοσίου Επιτοκίου Υπερημερίας Νόμων του 2006 και 2012, και όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή αντικαθίστανται από τα σχετικά διατάγματα του Υπουργείου Οικονομικών της Κυπριακής Δημοκρατίας.

19.4 Η **έγκριση τροποποίησης της αρχικής εγκριτικής απόφασης εντός της περιόδου των πέντε (5) χρόνων από την ημερομηνία καταβολής του τελευταίου μέρους της χορηγίας μπορεί να γίνεται μόνο για πλήρως αιτιολογημένες περιπτώσεις** και μετά από εισήγηση του Διευθυντή της Υπηρεσίας Βιομηχανίας και Τεχνολογίας προς τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου.

19.5 **Σημειώνεται ότι:**

- ο Δικαιούχος θα πρέπει να θέτει, εφόσον ζητηθούν, στη διάθεση της Συντονιστικής Αρχής, του Φορέα Υλοποίησης και γενικότερα όλων των

αρμόδιων ελεγκτικών αρχών της Κύπρου και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όλα τα έγγραφα, δικαιολογητικά ή άλλα στοιχεία του έργου. Υποχρεούται επίσης να επιτρέπει, κατά τη διάρκεια της περιόδου που προνοείται στο Σχέδιο, σε εξουσιοδοτημένους αντιπροσώπους και/ ή αρμόδιους Λειτουργούς του Υπουργείου ή/ και άλλων αρμόδιων ελεγκτικών αρχών να επισκέπτονται ελεύθερα τα υποστατικά της επιχείρησης προς επιθεώρηση των επιχορηγηθέντων επενδύσεων και υποχρεούται να παρέχει σε αυτούς όλες τις αναγκαίες εξηγήσεις, στοιχεία και πληροφορίες.

- ο Κάθε δικαιούχος που εντάσσεται στο Σχέδιο θα πρέπει να τηρεί αρχεία και δικαιολογητικά έγγραφα σε σχέση με τη χρηματοδότηση που λαμβάνει μέσω του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (τιμολόγια, αποδείξεις, συμφωνίες, στατιστικές καταγραφές κ.α.) που αφορούν την υλοποίηση της επενδυτικής της πρότασης και τα οποία θα φυλάσσονται για περίοδο τουλάχιστον πέντε (5) ετών από την ημερομηνία της τελικής πληρωμής της χορηγίας από το ΥΕΕΒ.
- ο Κάθε δικαιούχος που εντάσσεται στο Σχέδιο, θα πρέπει να τηρεί ξεχωριστή λογιστική μερίδα ή κατάλληλη λογιστική κωδικοποίηση στο λογιστικό της σύστημα ή ξεχωριστό τραπεζικό λογαριασμό ή ξεχωριστό λογιστικό αρχείο που αφορά το επενδυτικό της έργο. Στις περιπτώσεις που διαπιστώνεται ότι τα έγγραφα δεν τηρούνται σωστά με αποτέλεσμα να απολεσθεί η κοινοτική συνεισφορά από το Κράτος, τότε οι επιχειρήσεις θα επιστρέφουν τη σχετική χορηγία προσαυξημένη με τόκο. Το επιτόκιο θα καθορίζεται σύμφωνα με των περί Ενιαίου Δημοσίου Επιτοκίου Υπερημερίας Νόμων του 2006 και 2012, και όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή αντικαθίστανται από τα σχετικά διατάγματα του Υπουργείου Οικονομικών της Κυπριακής Δημοκρατίας.

20. Ενστάσεις

20.1 Δικαιούχοι των οποίων οι αιτήσεις/ προτάσεις απορρίπτονται ή μέρος των επενδύσεων τους έχει απορριφθεί γιατί θεωρήθηκαν μη επιλέξιμες, έχουν το δικαίωμα όπως μέσα σε 30 ημέρες από την ημερομηνία παραλαβής της σχετικής επιστολής του Υπουργείου ή του εμβάσματος της χορηγίας στον τραπεζικό λογαριασμό της επιχείρησης, να υποβάλουν γραπτή ένσταση που θα αποστέλλεται ταχυδρομικά με συστημένη επιστολή προς το Υπουργείο ή με τρόπο που δύναται να καθορίσει το Υπουργείο μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος του ΥΕΕΒ.

20.2 Στην επιστολή θα πρέπει να ζητείται επανεξέταση της αίτησης, παραθέτοντας συγκεκριμένους λόγους για τους οποίους οι αιτητές πιστεύουν ότι η επενδυτική πρόταση ή μέρος της δεν έπρεπε να απορριφθεί.

20.3 Οι ενστάσεις εφόσον δεν αφορούν πρόδηλα σφάλματα (σε τέτοιες περιπτώσεις τα πρόδηλα σφάλματα θα διορθώνονται από την αρμόδια Υπηρεσία του Υπουργείου) θα εξετάζονται από τριμελή Επιτροπή που θα απαρτίζεται από Λειτουργούς του ΥΕΕΒ και η οποία θα ορίζεται για το σκοπό αυτό από το Γενικό Διευθυντή.

20.4 Στην Επιτροπή Εξέτασης των Ενστάσεων δεν θα συμμετέχει κανένας Λειτουργός που αποτέλεσε μέλος της Ομάδας Αξιολόγησης για το συγκεκριμένο Σχέδιο. Σκοπός της Επιτροπής Ενστάσεων είναι να διασφαλίσει

ότι η πρόταση έτυχε ίσης και δίκαιης μεταχείρισης από την Ομάδα Αξιολόγησης και την Υπηρεσία.

20.5 Σε όλες τις περιπτώσεις υποβολής ενστάσεων που τελικά δεν ικανοποιούνται, οι αιτητές διατηρούν το δικαίωμα αν το επιθυμούν να προσφύγουν στο Δικαστήριο.

20.6 Οι Κατευθυντήριες Γραμμές Διαχείρισης των Ενστάσεων παρουσιάζονται στο **Παράρτημα Ζ**.

21. Σώρευση

21.1 Οι κρατικές ενισχύσεις που τυγχάνουν απαλλαγής δυνάμει του παρόντος Σχεδίου δεν σωρεύονται με οποιοσδήποτε ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που αφορούν τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, εάν η σώρευση αυτή θα οδηγήσει σε υπέρβαση της έντασης ενίσχυσης που προβλέπεται στο κεφάλαιο III, Άρθρο 8, Παράγραφος 5 του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ.651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014. Για τον υπολογισμό της έντασης και των επιλέξιμων δαπανών, όλα τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται υπολογίζονται πριν από την αφαίρεση φόρων ή άλλων επιβαρύνσεων.

21.2 Η Σώρευση Ενισχύσεων από Κρατικούς ή άλλους Ενωσιακούς πόρους επιτρέπεται εφόσον αυτές δεν αφορούν τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες ή όταν αφορούν τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες και το σύνολό τους δεν οδηγεί σε υπέρβαση της υψηλότερης έντασης ή του υψηλότερου ποσού ενίσχυσης με βάση το Άρθρο 8.3 του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014. Επί τούτου, ο Αιτητής θα δηλώνει στην Ένορκη Δήλωση που θα παραχωρήσει στην Αρμόδια Αρχή, τυχόν άλλες πηγές ενίσχυσης.

21.3 Για τους δικαιούχους που θα επιλέξουν να λάβουν χορηγία σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2023/2831 (De Minimis) και με βάση το Άρθρο 2 (2), του εν λόγω Κανονισμού, το συνολικό ποσό Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας που μπορεί να παραχωρηθεί σε μια ενιαία επιχείρηση ανά τρία κυλιόμενα οικονομικά έτη ανέρχεται στις €300,000.

Για σκοπούς του εν λόγω Κανονισμού (άρθρο 2, παράγραφος 2), στην «ενιαία επιχείρηση» περιλαμβάνονται οι επιχειρήσεις που έχουν τουλάχιστον μια από τους ακόλουθες σχέσεις μεταξύ τους:

- i. μια επιχείρηση κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετοχών ή των εταίρων άλλης επιχείρησης.
- ii. μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου άλλης επιχείρησης.
- iii. μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ασκεί δεσπόζουσα επιρροή σε άλλη επιχείρηση βάσει σύμβασης που έχει συνάψει με αυτή ή δυνάμει ρήτρας του καταστατικού αυτής της τελευταίας.
- iv. μια επιχείρηση που είναι μέτοχος ή εταίρος άλλης επιχείρησης ελέγχει μόνη της, βάσει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους ή εταίρους της εν λόγω επιχείρησης, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων αυτής της επιχείρησης.

Οι επιχειρήσεις που έχουν οποιαδήποτε από τις σχέσεις που αναφέρονται στα στοιχεία i) έως iv) με μία ή περισσότερες άλλες επιχειρήσεις θεωρούνται, επίσης ενιαία επιχείρηση (σχετική Υπεύθυνη Δήλωση θα υπογράφεται από

τον Δικαιούχο ή/και από τον Εξωτερικό Ελεγκτή του πριν από την υπογραφή της Συμφωνίας Δημόσιας Χρηματοδότησης.

22.Ερμηνείες – Θεσμοί- Τροποποιήσεις

22.2 Ο/Η Υπουργός Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, μετά από εισήγηση της αρμόδιας Υπηρεσίας, ερμηνεύει, συμπληρώνει και τροποποιεί όπου αιτιολογημένα παρουσιάζεται πρόβλημα, τους όρους και πρόνοιες του Σχεδίου που διευκολύνουν την εφαρμογή του, αφού εξασφαλίσει την εκ των προτέρων έγκριση της Συντονιστικής Αρχής.

**Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας
Νοέμβριος 2024**

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α – Κριτήρια και Προϋποθέσεις Συμμετοχής

Για να υπάρχει δυνατότητα υποβολής πρότασης στα πλαίσια του Σχεδίου, οι δυνητικοί Δικαιούχοι θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι πληρούνται τα πιο κάτω κριτήρια / προϋποθέσεις.

Επιλεξιμότητα Πρότασης

1. Η πρόταση έχει υποβληθεί εντός της τεθείσας από την Πρόσκληση προθεσμίας.
2. Η πρόταση έχει υποβληθεί ηλεκτρονικά, σύμφωνα με τις πρόνοιες της πρόσκλησης.
3. Η πρόταση περιέχει όλα τα συνοδευτικά έγγραφα όπως αυτά καθορίζονται τόσο στη πρόσκληση όσο και στο Ηλεκτρονικό Σύστημα Υποβολής Πρότασης.
4. Ο αιτητής εμπίπτει στους δυνητικούς δικαιούχους, όπως αυτοί καθορίζονται στην πρόσκληση.
5. Σε περίπτωση ενεργειακής αναβάθμισης κτιρίου, αυτό πληροί τις προϋποθέσεις επιλεξιμότητας, όπως αυτές καθορίζονται στην πρόσκληση.
6. Το προτεινόμενο έργο είναι συμβατό με τους κανονισμούς για συγχρηματοδότηση και ο αιτητής έχει αποδεχτεί τους όρους της υπεύθυνης δήλωσης, η οποία περιλαμβάνεται στην Πρόταση που θα υποβάλει ηλεκτρονικά.
7. Ο προϋπολογισμός του Έργου είναι μέσα στα καθορισμένα όρια.
8. Σε περιπτώσεις ενεργειακής ανακαίνισης μεγάλης κλίμακας⁴ οικοδομής, της οποίας η άδεια οικοδομής εκδόθηκε πριν το 1994, ο ιδιοκτήτης οφείλει να γνωρίζει ότι θα πρέπει να διορίσει κατάλληλο μελετητή που να του ετοιμάσει έκθεση αποτίμησης του φέροντος οργανισμού σύμφωνα με τους εν ισχύ ευρωκώδικες αναφορικά με την κατάσταση του στατικού φορέα της οικοδομής και την υπολογιζόμενη εναπομένουσα διάρκεια ζωής της, η οποία να συνοδεύεται από τυχόν συστάσεις αναφορικά με τη δομοστατική ενίσχυση της. Σε τέτοιες περιπτώσεις, η σχετική μελέτη θα πρέπει να υποβάλλεται μαζί με το αίτημα καταβολής χορηγίας.

Συμβατότητα Πρότασης

1. Η Πρόταση είναι συμβατή με το αντικείμενο και τους στόχους του Σχεδίου, όπως αυτοί καταγράφονται στην πρόσκληση.
2. Η Πρόταση περιλαμβάνει επενδύσεις, οι οποίες εμπίπτουν στις κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών του Σχεδίου.
3. Συμβατότητα της χρονικής περιόδου υλοποίησης του έργου με τους όρους που καθορίζονται στο Σχέδιο και στην Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων.
4. Ο αιτητής θα πρέπει να αποδείξει ότι διαθέτει τους απαιτούμενους χρηματοοικονομικούς πόρους για να υλοποιήσει το προτεινόμενο έργο.
5. Η Πρόταση είναι συμβατή με τα γενικά και τεχνικά κριτήρια και τους όρους επιλεξιμότητας, όπως αναφέρονται στο Σχέδιο. Επιπρόσθετα θα πρέπει να επιβεβαιώνεται ότι με τις προτεινόμενες επενδύσεις, θα επιτυγχάνεται το ελάχιστο ποσοστό εξοικονόμησης ενέργειας που απαιτείται από το Σχέδιο.

⁴ Όπως ορίζεται στην Νομοθεσία Περί Ενεργειακής Απόδοσης των Κτιρίων.

Κανονικότητα Πρότασης

1. Τήρηση / δέσμευση τήρησης από τον Αιτητή της εθνικής νομοθεσίας και των κοινοτικών κανόνων για το περιβάλλον και της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης».
2. Τήρηση / δέσμευση τήρησης από τον Αιτητή της εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας για την ισότητα ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών.
3. Τήρηση / δέσμευση τήρησης από τον Αιτητή της εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας για τη μη διάκριση.
4. Τήρηση / δέσμευση τήρησης από τον Αιτητή των κανονισμών δημοσιότητας και πληροφόρησης.

Ποιότητα και Πληρότητα Πρότασης

1. Πλήρης και σαφής τεκμηριωμένη περιγραφή του προτεινομένου έργου σύμφωνα με την πρόσκληση.
2. Σαφής καταγραφή του είδους και του κόστους των επενδύσεων που θα υλοποιηθούν.
3. Σαφής τεκμηρίωση του αναμενόμενου ποσοστού εξοικονόμησης ενέργειας που θα προκύψει μετά την ενεργειακή αναβάθμιση από Ενεργειακό Ελεγκτή ή Ειδικευμένο Εμπειρογνώμονα.
4. Σαφής καταγραφή του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης των επενδύσεων.
5. Υποβολή όλων των απαιτούμενων δικαιολογητικών, όπως αυτά καταγράφονται καθορίζονται τόσο στη πρόσκληση όσο και στο Ηλεκτρονικό Σύστημα Υποβολής Πρότασης.

Επιλεξιμότητα Κτιρίων

1. Τα κτίρια που θα αναβαθμιστούν ενεργειακά, θα πρέπει να τηρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:
  - i. Να ανήκουν στους δικαιούχους που υποβάλλουν την αίτηση ή οι αιτητές να έχουν εξασφαλίσει δικαίωμα χρήσης τους .
  - ii. Η αίτηση για την έκδοση της πολεοδομικής τους άδειας να έχει κατατεθεί πριν την 1^η Ιουλίου 2020⁵.
  - iii. Να μην έχει τύχει επιχορήγησης στα πλαίσια οποιουδήποτε άλλου Σχεδίου Χορηγιών / προγράμματος, από ευρωπαϊκούς ή/και εθνικούς πόρους, για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες για τις οποίες ζητείται χορηγία.
2. Σε περίπτωση που μια πρόταση αφορά μόνο επενδύσεις εξοικονόμησης ενέργειας στις διαδικασίες παραγωγής / λειτουργίας μικρομεσαίων επιχειρήσεων, θα πρέπει απαραίτητα να υποβάλλεται κατά το στάδιο υποβολής της αίτησης η Άδεια Οικοδομής του υποστατικού με την σωστή χρήση ή κατάλληλο αποδεικτικό από αρμόδια αρχή που να επιβεβαιώνει την λειτουργία της επιχείρησης (π.χ. άδεια λειτουργίας / αποδεικτικό καταβολής τελών σε αρμόδια αρχή για λειτουργία της επιχείρησης κλπ).

⁵ Νοείται ότι σε περιπτώσεις όπου δεν απαιτήθηκε η έκδοση πολεοδομικής άδειας, θα πρέπει να έχει κατατεθεί αίτηση για έκδοση άδειας οικοδομής πριν τις 1/7/2020.

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
ΜΕ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ 06.05.2003 ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟ 2003/361/ΕΚ

ΤΙΤΛΟΣ Ι

ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΩΝ, ΜΙΚΡΩΝ ΚΑΙ ΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Άρθρο 1

Επιχείρηση

Επιχείρηση θεωρείται κάθε μονάδα, ανεξάρτητα από τη νομική της μορφή, που ασκεί οικονομική δραστηριότητα, ως τέτοιες νοούνται ιδίως οι μονάδες που ασκούν βιοτεχνική ή άλλη δραστηριότητα, ατομικά ή οικογενειακά, προσωπικές εταιρείες ή ενώσεις προσώπων που ασκούν τακτικά μια οικονομική δραστηριότητα.

Άρθρο 2

Αριθμός απασχολούμενων και οικονομικά όρια προσδιορίζοντα τις κατηγορίες επιχειρήσεων

1. Η κατηγορία των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) αποτελείται από επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 250 εργαζομένους και των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 50 εκατομμύρια ευρώ ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 43 εκατομμύρια ευρώ.
2. Στην κατηγορία των ΜΜΕ, ως μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 50 εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 10 εκατομμύρια ευρώ.
3. Στην κατηγορία των ΜΜΕ, ως πολύ μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από δέκα εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 2 εκατομμύρια ευρώ.

Άρθρο 3

Τύποι επιχειρήσεων που λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματοοικονομικών ποσών

1. «Ανεξάρτητη επιχείρηση» είναι κάθε επιχείρηση που δεν χαρακτηρίζεται ως συνεργαζόμενη επιχείρηση κατά την έννοια της παραγράφου 2 ή ως συνδεδεμένη επιχείρηση κατά την έννοια της παραγράφου 3.
2. «Συνεργαζόμενες επιχειρήσεις» είναι όλες οι επιχειρήσεις που δεν χαρακτηρίζονται ως συνδεδεμένες κατά την έννοια της παραγράφου 3 και μεταξύ των οποίων υπάρχει η ακόλουθη σχέση: μια επιχείρηση (ανάντη επιχείρηση) κατέχει, η ίδια ή από κοινού με μία ή περισσότερες συνδεδεμένες επιχειρήσεις κατά την έννοια της παραγράφου 3, το 25% ή περισσότερο του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου μιας άλλης επιχείρησης (κατάντη επιχείρηση).

Ωστόσο, μια επιχείρηση μπορεί να χαρακτηριστεί ως ανεξάρτητη, μη έχουσα δηλαδή συνεργαζόμενες επιχειρήσεις, ακόμη και εάν το όριο του 25 % καλύπτεται ή υπερκαλύπτεται, εφόσον το ποσοστό αυτό ελέγχεται από τις ακόλουθες κατηγορίες επενδυτών, και υπό την προϋπόθεση ότι αυτοί δεν είναι μεμονωμένα ή από κοινού, συνδεδεμένοι κατά την έννοια της παραγράφου 3 με την οικεία επιχείρηση:

α) δημόσιες εταιρείες συμμετοχών, εταιρείες επιχειρηματικού κεφαλαίου, φυσικά πρόσωπα ή ομάδες φυσικών προσώπων που ασκούν συστηματικά δραστηριότητες σε επενδύσεις επιχειρηματικού κινδύνου

(«business angels») και επενδύουν ίδια κεφάλαια σε μη εισηγμένες στο χρηματιστήριο επιχειρήσεις, εφόσον το σύνολο της επένδυσης σε μια ίδια επιχείρηση δεν υπερβαίνει 1 250 000 ευρώ·
β) πανεπιστήμια ή ερευνητικά κέντρα μη κερδοσκοπικού σκοπού·
γ) θεσμικοί επενδυτές, συμπεριλαμβανομένων των ταμείων περιφερειακής ανάπτυξης·
δ) αυτόνομες τοπικές αρχές με ετήσιο προϋπολογισμό μικρότερο από 10 εκατομμύρια ευρώ και λιγότερο από 5 000 κατοίκους.

3. **«Συνδεδεμένες επιχειρήσεις»** είναι οι επιχειρήσεις που διατηρούν μεταξύ τους μια από τις ακόλουθες σχέσεις:

- α) μια επιχείρηση κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων άλλης επιχείρησης·
- β) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου άλλης επιχείρησης·
- γ) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ασκήσει κυριαρχική επιρροή σε άλλη επιχείρηση βάσει σύμβασης που έχει συνάψει με αυτήν ή δυνάμει ρήτρας του καταστατικού αυτής της τελευταίας·
- δ) μια επιχείρηση που είναι μέτοχος ή εταίρος άλλης επιχείρησης ελέγχει μόνη της, βάσει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους ή εταίρους της εν λόγω επιχείρησης, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων αυτής της επιχείρησης.

Τεκμαίρεται ότι δεν υπάρχει κυρίαρχη επιρροή, εφόσον οι επενδυτές που αναφέρονται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο δεν υπεισέρχονται άμεσα ή έμμεσα στη διαχείριση της εξεταζόμενης επιχείρησης, με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων που κατέχουν με την ιδιότητά τους ως μετόχων ή εταίρων.

Συνδεδεμένες θεωρούνται επίσης οι επιχειρήσεις που διατηρούν μια από τις σχέσεις που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο μέσω μιας ή περισσότερων άλλων επιχειρήσεων ή με τους επενδυτές που αναφέρονται στην παράγραφο 2.

Οι επιχειρήσεις που διατηρούν μια από τις εν λόγω σχέσεις μέσω ενός φυσικού προσώπου ή ομάδας φυσικών προσώπων που ενεργούν από κοινού θεωρούνται επίσης συνδεδεμένες επιχειρήσεις καθόσον ασκούν το σύνολο ή τμήμα των δραστηριοτήτων τους στην ίδια αγορά ή σε όμορες αγορές.

Ως όμορη αγορά θεωρείται η αγορά ενός προϊόντος ή υπηρεσίας που βρίσκεται αμέσως ανάντη ή κατόντη της σχετικής αγοράς.

4. Εκτός από τις περιπτώσεις που ορίζονται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο, μια επιχείρηση δεν μπορεί να θεωρηθεί ΜΜΕ, εάν το 25 % ή περισσότερο του κεφαλαίου της ή των δικαιωμάτων ψήφου της ελέγχεται, άμεσα ή έμμεσα, από έναν ή περισσότερους δημόσιους οργανισμούς ή δημόσιους φορείς, μεμονωμένα ή από κοινού.

5. Μια επιχείρηση δύναται να υποβάλει δηλώσεις σχετικά με την ιδιότητά της ως ανεξάρτητης, συνεργαζόμενης ή συνδεδεμένης επιχείρησης, καθώς και σχετικά με τα στοιχεία που αφορούν τα αριθμητικά όρια που αναφέρονται στο άρθρο 2. Η δήλωση αυτή μπορεί να υποβληθεί ακόμη και εάν η διασπορά κεφαλαίου δεν επιτρέπει να καθοριστεί ποιος το κατέχει εφόσον η επιχείρηση δηλώνει υπεύθυνα ότι μπορεί εύλογα να υποθέσει ότι δεν ανήκει, κατά ποσοστό 25 % ή περισσότερο, σε μια επιχείρηση ή, από κοινού, σε περισσότερες επιχειρήσεις που είναι συνδεδεμένες μεταξύ τους ή μέσω φυσικών προσώπων ή ομάδας φυσικών προσώπων. Οι δηλώσεις αυτές πραγματοποιούνται με την επιφύλαξη των ελέγχων και εξακριβώσεων που προβλέπονται από τις εθνικές ή κοινοτικές κανονιστικές ρυθμίσεις.

Άρθρο 4

Στοιχεία για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματοοικονομικών ποσών και περιόδου αναφοράς

1. Τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματοοικονομικών ποσών είναι εκείνα που αφορούν την τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση και υπολογίζονται σε ετήσια βάση. Λαμβάνονται υπόψη κατά την ημερομηνία κλεισίματος των λογαριασμών. Το ύψος του κύκλου εργασιών υπολογίζεται χωρίς το φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) και χωρίς άλλους έμμεσους δασμούς.

2. Όταν, κατά την ημερομηνία κλεισίματος των λογαριασμών και σε ετήσια βάση, μια επιχείρηση βρίσκεται πάνω ή κάτω από τα όρια τα σχετικά με τον αριθμό απασχολούμενων ή τα χρηματοοικονομικά όρια που αναφέρονται στο άρθρο 2, η κατάσταση αυτή έχει ως αποτέλεσμα την απόκτηση ή την απώλεια της ιδιότητας της μεσαίας, μικρής ή πολύ μικρής επιχείρησης μόνον εάν το φαινόμενο επαναληφθεί επί δύο διαδοχικά οικονομικά έτη.

3. Στην περίπτωση νεοσύστατων επιχειρήσεων, οι λογαριασμοί των οποίων δεν έχουν κλείσει ακόμη, τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη πρέπει να προκύπτουν από αξιόπιστες εκτιμήσεις που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους.

Άρθρο 5

Ο αριθμός απασχολούμενων

Ο αριθμός απασχολούμενων ατόμων αντιστοιχεί στον αριθμό ετήσιων μονάδων εργασίας (EME), δηλαδή στον αριθμό εργαζομένων πλήρους απασχόλησης που εργάστηκαν στην εξεταζόμενη επιχείρηση ή για λογαριασμό αυτής επί ολόκληρο το υπόψη έτος.

Τα άτομα που δεν εργάστηκαν ολόκληρο το έτος, οι εργαζόμενοι μερικής απασχόλησης, ανεξάρτητα από τη διάρκεια, και οι εργαζόμενοι σε εποχική βάση αντιστοιχούν σε κλάσματα των EME. Στον αριθμό απασχολούμενων περιλαμβάνονται:

α) οι μισθωτοί·

β) τα άτομα που εργάζονται για την επιχείρηση, έχουν σχέση εξάρτησης προς αυτήν και εξομοιούνται με μισθωτούς με βάση το εθνικό δίκαιο·

γ) οι ιδιοκτήτες επιχειρηματίες·

δ) οι εταίροι που ασκούν τακτική δραστηριότητα εντός της επιχείρησης και προσπορίζονται οικονομικά πλεονεκτήματα από την επιχείρηση.

Οι μαθητευόμενοι ή οι σπουδαστές που βρίσκονται σε επαγγελματική εκπαίδευση στο πλαίσιο σύμβασης μαθητείας ή επαγγελματικής κατάρτισης δεν συνυπολογίζονται στον αριθμό απασχολούμενων. Η διάρκεια των αδειών μητρότητας ή των γονικών αδειών δεν συνυπολογίζεται.

Άρθρο 6

Καθορισμός των στοιχείων της επιχείρησης

1. Στην περίπτωση ανεξάρτητης επιχείρησης, ο καθορισμός των στοιχείων, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού απασχολούμενων, πραγματοποιείται αποκλειστικά με βάση τους λογαριασμούς αυτής της επιχείρησης.

2. Στην περίπτωση επιχείρησης που συνεργάζεται ή συνδέεται με άλλες επιχειρήσεις, ο καθορισμός των στοιχείων, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού απασχολούμενων, γίνεται με βάση τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία της επιχείρησης, ή - εφόσον υπάρχουν - τους ενοποιημένους λογαριασμούς της επιχείρησης, ή τους ενοποιημένους λογαριασμούς στους οποίους περιλαμβάνεται και η εξεταζόμενη επιχείρηση βάσει ενοποίησης.

Στα στοιχεία που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο προστίθενται τα στοιχεία των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνεργάζονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση, οι οποίες βρίσκονται ακριβώς ανάντη ή κατάντη της εν λόγω επιχείρησης. Τα στοιχεία συγκεντρώνονται κατ' αναλογία προς το ποσοστό συμμετοχής στο κεφάλαιο ή στα δικαιώματα ψήφου (το υψηλότερο από τα δύο αυτά ποσοστά). Σε περίπτωση διασταυρωμένης συμμετοχής, λαμβάνεται υπόψη το υψηλότερο των ποσοστών αυτών. Στα στοιχεία που αναφέρονται στο πρώτο και το δεύτερο εδάφιο προστίθεται το 100% των στοιχείων των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με την εξεταζόμενη επιχείρηση και τα οποία δεν περιλαμβάνονται ήδη στους λογαριασμούς βάσει ενοποίησης.

3. Για την εφαρμογή της παραγράφου 2, τα στοιχεία των επιχειρήσεων που συνεργάζονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία, ενοποιημένα εφόσον υπάρχουν, στα οποία προστίθεται το 100% των στοιχείων των επιχειρήσεων που συνδέονται με τις συνεργαζόμενες αυτές επιχειρήσεις, εκτός εάν τα στοιχεία τους περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης.

Για την εφαρμογή της παραγράφου 2, τα στοιχεία των επιχειρήσεων που συνδέονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία τους, ενοποιημένα εφόσον υπάρχουν. Στα στοιχεία αυτά προστίθενται κατ' αναλογία τα στοιχεία των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνεργάζονται με τις συνδεδεμένες αυτές επιχειρήσεις, οι οποίες βρίσκονται ακριβώς ανάντη ή κατάντη αυτών, εάν δεν περιλαμβάνονται ήδη στους ενοποιημένους λογαριασμούς σε αναλογία τουλάχιστον ισοδύναμη με το ποσοστό που ορίζεται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο.

4. Όταν ο αριθμός απασχολούμενων δεδομένης επιχείρησης δεν προκύπτει από τους ενοποιημένους λογαριασμούς, υπολογίζεται συγκεντρώνοντας κατ' αναλογία τα στοιχεία τα σχετικά με τις επιχειρήσεις που συνεργάζονται με την εν λόγω επιχείρηση, και προσθέτοντας τα στοιχεία τα σχετικά με τις επιχειρήσεις που συνδέονται μαζί της.

ΤΙΤΛΟΣ II **ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**

Άρθρο 7 **Στατιστικές**

Η Επιτροπή λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα προκειμένου να παρουσιάζει τις στατιστικές που καταρτίζει σύμφωνα με τις παρακάτω τάξεις επιχειρήσεων:

- α) 0 έως 1 απασχολούμενο άτομο·
- β) 2 έως 9 απασχολούμενα άτομα·
- γ) 10 έως 49 απασχολούμενα άτομα·
- δ) 50 έως 249 απασχολούμενα άτομα.

Άρθρο 8 **Παραπομπές**

1. Κάθε κοινοτική κανονιστική ρύθμιση ή κάθε κοινοτικό πρόγραμμα που θα τροποποιείται ή θα καταρτίζεται στο μέλλον και θα αναφέρει τους όρους «ΜΜΕ», «πολύ μικρή επιχείρηση», «μικρή επιχείρηση» ή «μεσαία επιχείρηση» ή οποιονδήποτε άλλον παρόμοιο όρο, πρέπει να παραπέμπει στον ορισμό που περιέχεται στην παρούσα σύσταση.

2. Κατά τη διάρκεια μιας μεταβατικής περιόδου, τα τρέχοντα κοινοτικά προγράμματα που χρησιμοποιούν τον ορισμό ΜΜΕ της σύστασης 96/280/ΕΚ θα εξακολουθήσουν να παράγουν τα αποτελέσματά τους και τα

ευεργετήματα υπέρ των επιχειρήσεων, οι οποίες θεωρούντο ως ΜΜΕ κατά την κατάρτισή τους. Δεν τίγονται οι νομικές δεσμεύσεις που ανέλαβε η Επιτροπή βάσει αυτών των προγραμμάτων.

Με την επιφύλαξη του πρώτου εδαφίου, οποιαδήποτε τροποποίηση, μέσα στα προγράμματα αυτά, του ορισμού των ΜΜΕ μπορεί να γίνει μόνον αν υιοθετηθεί ο ορισμός που περιέχεται στην παρούσα σύσταση σύμφωνα με την παράγραφο 1.

Άρθρο 9 Αναθεώρηση

Με βάση τον απολογισμό που θα πραγματοποιηθεί πριν από τις 31 Μαρτίου 2006 σχετικά με την εφαρμογή του ορισμού που περιέχεται στην παρούσα σύσταση και λαμβανομένων υπόψη ενδεχόμενων τροποποιήσεων του άρθρου 1 της έβδομης οδηγίας 83/349/ΕΟΚ περί του ορισμού των συνδεδεμένων επιχειρήσεων κατά την έννοια της εν λόγω οδηγίας, η Επιτροπή προσαρμόζει στο αναγκαίο μέτρο τον ορισμό που περιέχεται στην παρούσα σύσταση, κυρίως δε τα όρια για τον κύκλο εργασιών και το σύνολο του ισολογισμού, ώστε να συνεκτιμηθούν η υπάρχουσα πείρα και οι μεταβαλλόμενες οικονομικές συνθήκες στην Κοινότητα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ – Λίστα Αποκλεισμού (EXCLUSION LIST)

Σύμφωνα με την Τεχνική καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» στο πλαίσιο του κανονισμού για τη θέσπιση του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (2021/C 58/01), οι ακόλουθες δραστηριότητες δεν είναι επιλέξιμες για την παρούσα πρόσκληση υποβολής έργων:

- Δραστηριότητες, οι οποίες σχετίζονται με ορυκτά καύσιμα, συμπεριλαμβανομένου δραστηριότητες του τομέα διάθεσης και εμπορίας. Εξαιρούνται έργα που σχετίζονται με την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και/ ή θερμότητας με χρήση φυσικού αερίου, καθώς και σχετικών υποδομών μεταφοράς και διανομής φυσικού αερίου, τα οποία συμμορφώνονται με τους όρους του Παραρτήματος III της Τεχνικής Καθοδήγησης 2021/C58/01.
- Δραστηριότητες που εμπίπτουν στο Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπής αερίων του θερμοκηπίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την επίτευξη των προβλεπόμενων εκπομπών αερίων θερμοκηπίου που δεν είναι χαμηλότερες από το σχετικό δείκτη αναφοράς. Όταν η εν λόγω δραστηριότητα επιτυγχάνει τις προβλεπόμενες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου που δεν είναι σημαντικά χαμηλότερες από τους σχετικούς δείκτες αναφοράς για τη δωρεάν κατανομή, θα πρέπει να παρέχεται εξήγηση των λόγων για τους οποίους αυτό δεν είναι δυνατό / δεν επιτυγχάνεται. Θεσπίστηκαν δείκτες αναφοράς για δωρεάν κατανομή για δραστηριότητες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Συστήματος Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών, όπως ορίζεται στον εκτελεστικό κανονισμό της Επιτροπής ΕΕ 2021/447.
- Δραστηριότητες, οι οποίες σχετίζονται με χώρους υγειονομικής ταφής απορριμμάτων, αποτεφρωτήρες και μονάδες μηχανικού βιολογικού καθαρισμού. Για αποτεφρωτήρες, εξαιρούνται δραστηριότητες σε μονάδες ειδικές για την επεξεργασία μη ανακυκλώσιμων επικίνδυνων αποβλήτων και σε υφιστάμενες εγκαταστάσεις, όπου οι δραστηριότητες έχουν σκοπό την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης, τη δέσμευση καυσαερίων για αποθήκευση ή χρήση ή ανάκτηση υλικών από στάχτες αποτέφρωσης, υπό την προϋπόθεση ότι τέτοιες δραστηριότητες δεν οδηγούν σε αύξηση της δυναμικότητας επεξεργασίας απορριμμάτων των εγκαταστάσεων ή σε παράταση της διάρκειας ζωής των εγκαταστάσεων (για τα οποία παρέχονται αποδεικτικά στοιχεία σε επίπεδο εργοστασίου). Για μονάδες μηχανικού βιολογικού καθαρισμού, εξαιρούνται δραστηριότητες σε υφιστάμενες εγκαταστάσεις μηχανικού βιολογικού καθαρισμού, όπου οι δραστηριότητες στο πλαίσιο αυτού του μέτρου αποσκοπούν στην αύξηση της ενεργειακής απόδοσης ή στη μετασκευή σε εργασίες ανακύκλωσης διαχωρισμένων αποβλήτων σε κομποστοποίηση βιολογικών αποβλήτων και αναερόβια χώνευση βιολογικών αποβλήτων, υπό την προϋπόθεση ότι τέτοιες δραστηριότητες δεν οδηγούν σε αύξηση της ικανότητας επεξεργασίας αποβλήτων των εγκαταστάσεων ή σε παράταση της διάρκειας ζωής των εγκαταστάσεων (για το οποίο παρέχονται αποδεικτικά στοιχεία σε επίπεδο εργοστασίου).
- Δραστηριότητες, των οποίων η μακροπρόθεσμη διάθεση αποβλήτων μπορεί να προκαλέσει βλάβη στο περιβάλλον.

Επιπρόσθετα της πιο πάνω λίστας, οι ακόλουθες δραστηριότητες δεν είναι επιλέξιμες για λήψη χορηγίας στα πλαίσια του **Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ.651/2014**:

- Δραστηριότητες στους τομείς της αλιείας και της ιχθυοκαλλιέργειας, οι οποίες εμπίπτουν στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1379/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (2), με εξαίρεση τις ενισχύσεις για επαγγελματική κατάρτιση, τις ενισχύσεις για την πρόσβαση των ΜΜΕ σε χρηματοδότηση, τις ενισχύσεις στον τομέα της έρευνας και ανάπτυξης, τις ενισχύσεις καινοτομίας προς ΜΜΕ, τις ενισχύσεις για εργαζομένους σε μειονεκτική θέση και εργαζομένους με αναπηρία, τις περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις σε εξόχως απόκεντρες περιοχές, τα καθεστώτα περιφερειακών ενισχύσεων λειτουργίας, τις ενισχύσεις για έργα των επιχειρησιακών ομάδων της Ευρωπαϊκής Σύμπραξης Καινοτομίας για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας (ΕΣΚ), τις ενισχύσεις για έργα τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων (ΤΑΠΤΚ), τις ενισχύσεις που χορηγούνται για έργα ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας και τις ενισχύσεις που περιλαμβάνονται σε χρηματοδοτικά προϊόντα τα οποία στηρίζονται από το Ταμείο InvestEU, εξαιρουμένων των πράξεων που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 717/2014 της Επιτροπής.
- Δραστηριότητες στον τομέα της μεταποίησης και της εμπορίας γεωργικών προϊόντων, στις ακόλουθες περιπτώσεις:
  - ο όταν το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα των εν λόγω προϊόντων που αγοράζονται από πρωτογενείς παραγωγούς ή διατίθενται στην αγορά από τις οικείες επιχειρήσεις.
  - ο όταν η ενίσχυση συνοδεύεται από την υποχρέωση της απόδοσής της εν μέρει ή εξολοκλήρου σε πρωτογενείς παραγωγούς.
- Δραστηριότητες που διευκολύνουν την παύση λειτουργίας μη ανταγωνιστικών ανθρακωρυχείων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ – Τήρηση Αρχής «Μη Πρόκλησης Σημαντικής Βλάβης»

Σύμφωνα με την αξιολόγηση για τη συμμόρφωση του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Κύπρου με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» (Assessment of the Compliance of the Cyprus Recovery and Resilience Plan with the ‘Do No Significant Harm’ Principle):

ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ

- Για την αγορά ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού και τη διάθεση και επεξεργασία τους στο τέλος του κύκλου ζωής τους, να εφαρμόζονται οι απαιτήσεις των περί Αποβλήτων (Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού) Κανονισμοί του 2015 μέχρι 2021 (Κ.Δ.Π.73 / 2015, Κ.Δ.Π. 337/2017 και Κ.Δ.Π 200/2021) και της οδηγίας 2012/19/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Ιουλίου 2012, σχετικά με τα απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΑΗΗΕ).
- Για επενδύσεις που αφορούν την ανακαίνιση υφιστάμενων κτιρίων, αυτά να είναι σύμφωνα με τη σχετική Ευρωπαϊκή νομοθεσία (Οδηγίες για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων και 2010/31/ΕΕ και (ΕΕ) 2018/844).
- Για νέα και ανακαινισμένα κτίρια, να διασφαλίζεται ότι δεν βρίσκονται σε περιοχές ευάλωτες σε πλημμύρες και ο σχεδιασμός των κτιρίων να διασφαλίζει χαμηλή επίδραση των κυμάτων καύσωνα στην εσωτερική θερμική άνεση.
- Ο ηλεκτρικός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός, ο οποίος θα αγοραστεί, να συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις για ενεργειακή σήμανση, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2017/1369, σχετικά με το καθορισμό ενός πλαισίου για την ενεργειακή σήμανση και με την Οδηγία 2009/125/ΕΚ για θέσπιση πλαισίου για τον καθορισμό απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού όσον αφορά τα συνδεδεμένα με την ενέργεια προϊόντα.
- Για επενδύσεις που περιλαμβάνουν εγκατάσταση συσκευών ή εξοπλισμού που καταναλώνουν νερό, η καθορισμένη κατανάλωση νερού του εξοπλισμού να πιστοποιείται με δελτίο προϊόντος, με πιστοποίηση κτιρίου ή με κοινοτική σήμανση.
- Όλες οι ενέργειες των επενδύσεων να είναι σύμφωνες με την Ιεράρχηση των αποβλήτων που περιλαμβάνεται στην Οδηγία Πλαίσιο για τα Απόβλητα, σύμφωνα με την οποία η πρόληψη αποτελεί την προτιμώμενη επιλογή, ακολουθούμενη από την επαναχρησιμοποίηση, την ανακύκλωση και άλλες μορφές ανάκτησης, με τη διάθεση σε χώρους υγειονομικής ταφής να αποτελεί ύστατη λύση.
- Οι επενδύσεις να λαμβάνουν μέτρα για τον διαχωρισμό των ροών αποβλήτων στην πηγή, με προτεραιότητα την επαναχρησιμοποίηση και την ανακύκλωση. Κάθε επένδυση που δημιουργεί απόβλητα πρέπει να συμμορφώνεται με το νομοθετικό πλαίσιο για τα Απόβλητα (Κανονισμός (ΕΕ) 2018/848 και Οδηγίες (ΕΕ) 2018/849, 2018/850, 2018/851, 2018/852)
- Καμία επένδυση δεν μπορεί να βρίσκεται εντός σε οικολογικά ευαίσθητες περιοχές (συμπεριλαμβανομένου του δικτύου προστατευόμενων περιοχών Natura 2000, τόπων «Παγκόσμιας Κληρονομιάς» της UNESCO και βασικές περιοχές βιοποικιλότητας) και δεν πρέπει να επηρεάζουν περιοχές και τα είδη που προστατεύονται από τη σχετική εθνική νομοθεσία, συμπεριλαμβανομένων:

- ο Ζωικά και Φυτικά είδη κοινοτικού ενδιαφέροντος που απαιτούν αυστηρή προστασία, όπως αναφέρονται στο Παράρτημα ΙΙΙ των περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της Άγριας Ζωής Νόμων του 2003 έως 2015 και τους περί Προστασίας και Διαχείρισης Άγριων Πτηνών και Θηραμάτων Νόμους του 2003 έως 2020
- ο Κρατικά δάση, όπως προβλέπονται στον Περί Δασών Νόμο του 2012 (Ν. 25(Ι)/2012)
- ο Περιοχές προστασίας, όπως προβλέπονται στους περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμους του 1972 έως (Αρ. 2) του 1999

Επίσης, όπου εφαρμόζεται, η επένδυση θα πρέπει επίσης να λαμβάνει υπόψη τις γεωργικές εκτάσεις υψηλής φυσικής αξίας (ΥΦΑ).

ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ

- Οι κατασκευαστικές εργασίες να συμμορφώνονται με τις οριζόντιες απαιτήσεις για τα Απόβλητα και να μην εκπέμπουν σημαντικές ποσότητες εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Επίσης, κατά τη διάρκεια των εργασιών, να λαμβάνονται μέτρα για τη μείωση του θορύβου, της σκόνης και των εκπομπών ρύπων.
- Εφαρμόζεται λίστας αποκλεισμού (exclusion list) για δραστηριότητες, οι οποίες δεν είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση (βλέπε Παράρτημα Β).

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΠΑΡΑΣΤΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΥ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΔΙΑΤΗΡΕΙ ΚΑΙ ΥΠΟΒΑΛΛΕΙ ΕΑΝ ΑΠΑΙΤΗΘΕΙ Ο ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ

- Αντίγραφο τιμολογίων αγοράς ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού ή/και εξοπλισμού της τεχνολογίας πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ), στο όνομα του φορέα υλοποίησης / δικαιούχου, όπου να δηλώνεται το μοντέλο του εξοπλισμού και σχετικό αντίγραφο ετικέτας της ενεργειακής σήμανσης του εξοπλισμού.
- Αντίγραφο δελτίου παραλαβής των μεταφορέων / μονάδων επεξεργασίας Αποβλήτων από Εκσκαφές, Κατασκευές και Κατεδαφίσεις (Α.Ε.Κ.Κ) ή/και Αποβλήτων Ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΗΕΕ) ή/ και Ηλεκτρικών Στηλών και Συσσωρευτών (Μπαταρίες) ή/ και λοιπών επικίνδυνων και μη επικίνδυνων αποβλήτων, οι οποίοι είναι αδειοδοτημένοι διαχειριστές.
- Βεβαίωση αγοράς εξοπλισμού / συσκευής, υπογεγραμμένη από τον Προμηθευτή του εξοπλισμού/ συσκευής (εφαρμόζεται μόνον σε περίπτωση αντικατάστασης παλαιού εξοπλισμού / συσκευής)
- Βεβαίωση αγοράς κλιματιστικού, υπογεγραμμένη από τον Προμηθευτή του κλιματιστικού (εφαρμόζεται μόνον σε περίπτωση αντικατάστασης παλαιού κλιματιστικού)
- Αντίγραφο τιμολογίων αγοράς ή/ και δελτίων προϊόντων ή/ και πιστοποίησης κτιρίου ή/ και κοινοτικής σήμανσης των συσκευών ή εξοπλισμού που καταναλώνουν νερό, στο όνομα του φορέα υλοποίησης / δικαιούχου, όπου να δηλώνεται η καθορισμένη κατανάλωση νερού του εξοπλισμού
- Αντίγραφο πιστοποιητικού ενεργειακής απόδοσης κτιρίου
- Χάρτες όπου να παρουσιάζεται η ακριβής τοποθεσία της επένδυσης σε σχέση με ευάλωτες σε πλημμύρες περιοχές, οικολογικά ευαίσθητες περιοχές και προστατευόμενες περιοχές (δίκτυο

προστατευόμενων περιοχών Natura 2000, τόποι «Παγκόσμιας Κληρονομιάς» της UNESCO, βασικές περιοχές βιοποικιλότητας και Προστατευόμενες Περιοχές, όπως προβλέπονται στον Περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμο (Ν. 90/1972), κρατικά δάση, και γεωργικές εκτάσεις υψηλής φυσικής αξίας (ΥΦΑ)

ΑΛΛΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ - Ορθή χρήση του λογότυπου χρηματοδότησης ΕΕ από NextGenerationEU και χρήση άλλων λογοτύπων

Βάσει του Άρθρου 34(2) του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 για τη θέσπιση του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΜΑΑ), απαιτείται η διασφάλιση της αναγνώρισης και προβολής της προέλευσης της χρηματοδότησης της ΕΕ, από τους αποδέκτες αυτής, μεταξύ άλλων, μέσω της κατάλληλης εμφάνισης και προβολής του εμβλήματος της Ένωσης και σχετικής δήλωσης χρηματοδότησης με την ένδειξη «Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης - NextGenerationEU».

Το λογότυπο της χρηματοδότησης της ΕΕ μέσω του ΜΑΑ, συνθέτει το **έμβλημα της ΕΕ** μαζί με την πιο πάνω δήλωση χρηματοδότησης που θα πρέπει να χρησιμοποιείται στην περίπτωση των παρεμβάσεων του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΣΑΑ), ως εξής:

Το εν λόγω λογότυπο διατίθεται σε όλες τις απαιτούμενες για σκοπούς δημοσιότητας μορφές και χρωματισμούς στον ακόλουθο σύνδεσμο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής:

https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/logos_downloadcenter/ (προσοχή στην επιλογή του λογότυπου με αναφορά NextGenerationEU), καθώς και στην κυπριακή ιστοσελίδα του Σχεδίου (www.cyprus-tomorrow.gov.cy, ενότητα: Πολυμέσα / Λογότυπα).

Στην ιστοσελίδα του Σχεδίου διατίθεται παράλληλα το λογότυπο του ΣΑΑ Κύπρου (Κύπρος_το αύριο), το οποίο επίσης θα πρέπει να προβάλλεται από τους αποδέκτες χρηματοδότησης μέσω του ΣΑΑ (είτε μέσω δημοσίων συμβάσεων ή μέσω Σχεδίων Χορηγιών).

Μαζί με τα λογότυπα της ΕΕ, και του ΣΑΑ Κύπρου, δύναται να προβάλλονται επίσης:

- Ο θυρεός της Κυπριακής Δημοκρατίας ο οποίος διατίθεται στην ιστοσελίδα του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας
- Το λογότυπο του Υπουργείου/Τμήματος/Φορέα που υλοποιεί τη δράση.
- Το λογότυπο του αποδέκτη, αν είναι άλλος από τον φορέα υλοποίησης (π.χ. τελικοί αποδέκτες Σχεδίων Χορηγιών).

Σημειώνεται ότι, όταν εμφανίζεται σε συνδυασμό με άλλο λογότυπο, το έμβλημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ως πιο πάνω) θα πρέπει να εμφανίζεται τουλάχιστον τόσο εμφανώς και ορατά όσο τα άλλα λογότυπα. Το έμβλημα πρέπει να παραμένει διακριτό και ξεχωριστό και δεν μπορεί να τροποποιηθεί προσθέτοντας άλλα οπτικά σήματα ή κείμενο. Εκτός από το συγκεκριμένο έμβλημα, καμία άλλη οπτική ταυτότητα ή λογότυπο δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να τονίσει την υποστήριξη της ΕΕ.

Σε ότι αφορά την **ορθή χρήση του εμβλήματος της ΕΕ**, σχετικές κατευθυντήριες γραμμές προς τους αποδέκτες χρηματοδότησης της ΕΕ παρέχονται πρόσθετα μέσω εγχειριδίου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής το οποίο είναι διαθέσιμο στον ακόλουθο σύνδεσμο: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/eu-emblem-rules_el.pdf.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΣΤ – Ελάχιστες Απαιτήσεις ανά Επένδυση

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ Α: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΚΕΛΥΦΟΥΣ ΚΤΙΡΙΟΥ		
ΕΠΕΝΔΥΣΗ	ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΕΙΣ - ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ
A.1 ΘΕΡΜΟΜΟΝΩΣΗ ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΝ ΔΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ	1. Μετά την υλοποίηση της επένδυσης, ο μέσος συντελεστής θερμοπερατότητας U των οριζόντιων δομικών στοιχείων δεν θα πρέπει να ξεπερνά το 0,40W/m ² K.	• Αφορά σε θερμομόνωση οριζόντιων δομικών στοιχείων (οροφές, δάπεδα σε πυλωτή, δάπεδα σε πρόβολο, δώματα, στέγες) που συνιστούν μέρος του κελύφους του κτιρίου.
A.2 ΘΕΡΜΟΜΟΝΩΣΗ ΤΟΙΧΩΝ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΗΣ ΦΕΡΟΥΣΑΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ	1. Μετά την υλοποίηση της επένδυσης, ο μέσος συντελεστής θερμοπερατότητας U των στοιχείων της φέρουσας κατασκευής δεν θα πρέπει να ξεπερνά το 0,40W/m ² K.	• Αφορά σε θερμομόνωση στοιχείων της φέρουσας κατασκευής (κολόνες, δοκοί και τοιχία) που συνιστούν μέρος του κελύφους του κτιρίου.
A.3 ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΟΥΦΩΜΑΤΩΝ	1. Μετά την υλοποίηση της επένδυσης, ο μέσος συντελεστής θερμοπερατότητας U των κουφωμάτων δεν θα πρέπει να ξεπερνά το 2,25W/m ² K.	• Αφορά σε αντικατάσταση υφιστάμενων/παλιών κουφωμάτων που συνιστούν μέρος του κελύφους του κτιρίου με νέα.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ Β: ΤΕΧΝΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΚΤΙΡΙΩΝ		
ΕΠΕΝΔΥΣΗ	ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΕΙΣ - ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ
B.1 ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ Ή ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΥΤΟΝΟΜΩΝ ΚΛΙΜΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ	1. Οι νέες κλιματιστικές μονάδες θα πρέπει να είναι διαιρεμένου τύπου, ονομαστικής ισχύος εξόδου μέχρι 12kW στην ψύξη. 2. Η τάξη ενεργειακής απόδοσης των νέων κλιματιστικών μονάδων θα πρέπει να είναι: – A++ ή ανώτερης για ψύξη, και – A+ ή ανώτερης για θέρμανση στη “μέση” εποχή θέρμανσης, με βάση τον Κατ’ Εξουσιοδότηση Κανονισμό (ΕΕ) αριθ.626/2011. 3. Η εγκατάσταση πρέπει να γίνει από Εγκαταστάτη που είναι εγγεγραμμένος στο Μητρώο Εγκαταστατών Τεχνικών	• Κατά την υποβολή «Αίτησης Καταβολής Χορηγίας» ή σε μεταγενέστερο στάδιο θα ζητηθούν τα στοιχεία του εξοπλισμού (μοντέλο κλιματιστικού, απόδοση SEER, απόδοση SCOP και η ενεργειακή κλάση).

		<p>Συστημάτων Κτιρίων*, που εκδίδεται δυνάμει των περί Ρύθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης των Κτιρίων Νόμους του 2006 έως 2017 ή όπως αυτοί τροποποιούνται / αντικαθίστανται.</p> <p>4. Ο εγκαταστάτης θα πρέπει να συμπληρώσει την τυποποιημένη βεβαίωση με την οποία θα δηλώνει την πλήρη συμμόρφωση της εργασίας με τις πρόνοιες της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης».</p> <p>* Πρόσβαση στο σχετικό μητρώο παρέχεται από την ιστοσελίδα της Υπηρεσίας Ενέργειας: www.energy.gov.cy</p>	
B.2	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ Ή ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΘΕΡΜΑΝΣΗΣ Η/ΚΑΙ ΨΥΞΗΣ ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΕΙ ΜΕ ΑΕΡΟΘΕΡΜΙΚΗΣ, ΓΕΩΘΕΡΜΙΚΗΣ Ή ΥΔΡΟΘΕΡΜΙΚΗΣ ΑΝΤΛΙΑΣ	<p>1. Η εγκατάσταση πρέπει να γίνει από Εγκαταστάτη που είναι εγγεγραμμένος στο Μητρώο Εγκαταστατών Τεχνικών Συστημάτων Κτιρίων*, που εκδίδεται δυνάμει των Κανονισμών 19 (2) (β) και (θ) τους των περί Ρύθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης των Κτιρίων Νόμους του 2006 έως 2017, ή όπως αυτοί τροποποιούνται / αντικαθίστανται..</p> <p>2. Ο εγκαταστάτης θα πρέπει να συμπληρώσει την τυποποιημένη βεβαίωση με την οποία θα δηλώνει την πλήρη συμμόρφωση της εργασίας με τις πρόνοιες της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης».</p> <p>* Πρόσβαση στο σχετικό μητρώο παρέχεται από την ιστοσελίδα της Υπηρεσίας Ενέργειας: www.energy.gov.cy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Για την αντικατάσταση υφιστάμενης πηγής παραγωγής θερμότητας ή ψύξης (πχ. λέβητας, αντλία θερμότητας) θα πρέπει να προηγηθεί επιθεώρηση του συστήματος. • Για συστήματα θέρμανσης ή συστήματα κλιματισμού ωφέλιμης ονομαστικής ισχύος μεγαλύτερης των 70kW θα πρέπει, πριν την υποβολή Πρότασης, να γίνει επιθεώρηση του συστήματος, το αποτέλεσμα της οποίας δύναται να ζητηθεί σε οποιοδήποτε στάδιο της αίτησης. Η επιθεώρηση γίνεται στη βάση των άρθρων 10 και 11 του περί Ρύθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης των Κτιρίων Νόμου του 2006 (142(I)/2006): <ul style="list-style-type: none"> – για συστήματα θέρμανσης από επιθεωρητές εγγεγραμμένους στο Μητρώο Επιθεωρητών Συστημάτων Θέρμανσης* το οποίο εκδίδεται βάσει των ΚΔΠ 63/2017. – για συστήματα κλιματισμού από επιθεωρητές εγγεγραμμένους στο Μητρώο Επιθεωρητών Συστημάτων Κλιματισμού* το οποίο εκδίδεται βάσει των ΚΔΠ 62/2017. <p>* Πρόσβαση στο σχετικό μητρώο παρέχεται από την ιστοσελίδα της Υπηρεσίας Ενέργειας: www.energy.gov.cy</p>
B.3	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΥΤΟΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ	<p>1. Το εν-λόγω σύστημα αυτοματισμού και ελέγχου θα πρέπει να επιτρέπει:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Αφορά στην εγκατάσταση συστημάτων αυτοματισμού και ελέγχου κτηρίου, με την προϋπόθεση ότι τα συστήματα αυτά εξυπηρετούν την παρακολούθηση ανάλυση και

		<p>(α) τη συνεχή παρακολούθηση, καταγραφή, ανάλυση και δυνατότητα προσαρμογής της κατανάλωσης ενέργειας,</p> <p>(β) τη συγκριτική αξιολόγηση της ενεργειακής απόδοσης του κτιρίου, εντοπίζοντας απώλειες στην αποδοτικότητα των τεχνικών συστημάτων του κτιρίου και ενημερώνοντας τον υπεύθυνο των εγκαταστάσεων ή της τεχνικής διαχείρισης του κτιρίου σχετικά με τις δυνατότητες βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης, και</p> <p>(γ) την επικοινωνία με διασυνδεδεμένα τεχνικά συστήματα κτιρίου και άλλες συσκευές εντός του κτιρίου και τη διαλειτουργικότητα με τεχνικά συστήματα κτιρίου διαφορετικών κατοχυρωμένων τεχνολογιών, μηχανισμών ή κατασκευαστών.</p>	<p>ρύθμιση της κατανάλωσης ενέργειας στον κλιματισμό και τη θέρμανση ή τον φωτισμό.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Σχετικός ο «Οδηγός απαιτήσεων συνολικής απόδοσης για τεχνικά συστήματα που εγκαθίστανται ή αναβαθμίζονται σε κτήρια και κτιριακές μονάδες που χρησιμοποιούνται ως κατοικίες και που δεν χρησιμοποιούνται ως κατοικίες» που έκδωσε η Υπηρεσία Ενέργειας, όπου στις σελ. 143-149 καθορίζονται τέσσερις κατηγορίες (Α - Δ) συστημάτων αυτοματισμού και ελέγχου σε συστήματα θέρμανσης, ψύξης, κλιματισμού εξαερισμού και ζεστού νερού χρήσης. Η εν-λόγω κατηγοριοποίηση βασίζεται στις λειτουργίες που το υπό εξέταση σύστημα αυτοματισμού και ελέγχου μπορεί να διαπεραιώνει και έχει εξαχθεί από το πρότυπο ENISO52120. Η κατηγορία Α προδιαγράφει τη συνεχή παρακολούθηση, καταγραφή, ανάλυση και δυνατότητα προσαρμογής της κατανάλωσης ενέργειας, και διεκπεραιώνει τη συγκριτική αξιολόγηση της ενεργειακής απόδοσης του κτιρίου, εντοπίζοντας απώλειες στην αποδοτικότητα των τεχνικών συστημάτων του κτιρίου και ενημερώνοντας τον υπεύθυνο των εγκαταστάσεων ή της τεχνικής διαχείρισης του κτιρίου σχετικά με τις δυνατότητες βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης
B.4	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΜΕΤΑΚΙΝΟΥΜΕΝΗΣ ΣΚΙΑΣΗΣ		<ul style="list-style-type: none"> • Αφορά στην εγκατάσταση σκίασης επί των κουφωμάτων του κτιρίου.
B.5	ΘΕΡΜΟΜΟΝΩΣΗ ΣΩΛΗΝΩΣΕΩΝ ΖΕΣΤΟΥ ΝΕΡΟΥ		
B.6	ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΝΑΚΤΗΣΗΣ ΘΕΡΜΟΤΑΣ		

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ Γ: ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΣΥΜΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΕΠΕΝΔΥΣΗ	ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΕΙΣ - ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ
Γ.1 ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΣΥΜΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΘΕΡΜΟΤΗΤΑΣ ΥΨΗΛΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	1. Η εγκατάσταση θα πρέπει να γίνει σύμφωνα με τις πρόνοιες του εκάστοτε εν ισχύ «Σχεδίου για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από μονάδες συμπαράγωγής ηλεκτρισμού και θερμότητας υψηλής απόδοσης για ίδια	

		κατανάλωση μέγιστης ισχύος 5mW » του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας.	
--	--	--	--

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ Δ: ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΩΝ ΠΗΓΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΕΠΕΝΔΥΣΗ	ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΕΙΣ - ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ
Δ.1 ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ Ή ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΗΛΙΑΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΖΕΣΤΟΥ ΝΕΡΟΥ Η ΠΡΟΘΕΡΜΑΝΣΗΣ ΓΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΑΤΜΟΥ ΚΑΙ	<ol style="list-style-type: none"> Εάν η δεξαμενή αποθήκευσης ζεστού νερού είναι χωρητικότητας μέχρι και 200Lt, θα πρέπει να είναι ενεργειακής τάξης Β ή ανώτερης με βάση τον Κατ' Εξουσιοδότηση Κανονισμό (ΕΕ) 814/2013. Εάν η δεξαμενή αποθήκευσης ζεστού νερού είναι χωρητικότητας μεγαλύτερης από 200Lt, θα πρέπει να είναι ενεργειακής τάξης C ή ανώτερης με βάση τον Κατ' Εξουσιοδότηση Κανονισμό (ΕΕ) 814/2013. Τα ηλιακά πλαίσια διαθέτουν πιστοποίηση Solar Keymark. Η εγκατάσταση πρέπει να γίνει από Εγκαταστάτη που είναι εγγεγραμμένος στο Μητρώο* Εγκαταστατών Μικρής Κλίμακας Συστημάτων ΑΠΕ – Κατηγορία Δ: Εγκαταστάτες Ηλιακών Θερμικών Συστημάτων, σύμφωνα με τους περί Προώθησης και Ενθάρρυνσης της Χρήσης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (Πιστοποίηση Εγκαταστατών Μικρής Κλίμακας Συστημάτων Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας), Κανονισμούς του 2015 (Κ.Δ.Π. 374/2015), ή όπως αυτοί τροποποιούνται / αντικαθίστανται. Ο εγκαταστάτης θα πρέπει να συμπληρώσει την τυποποιημένη βεβαίωση με την οποία θα δηλώνει την πλήρη συμμόρφωση της εργασίας με τις πρόνοιες της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης». 	<ul style="list-style-type: none"> Η υποκατηγορία Δ.1 αφορά στην εγκατάσταση ή αντικατάσταση κυλίνδρου/ων ή/και ηλιακών πλασίων σε συστήματα παραγωγής ζεστού νερού χρήσης στο κτίριο . Η υποκατηγορία Δ.2 αφορά στην εγκατάσταση ή αντικατάσταση ολοκληρωμένου ηλιακού συστήματος (κύλινδρος, πλαίσια, σωληνώσεις, εξαρτήματα) για θέρμανση ή και ψύξη χώρου.
Δ.2 ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ Ή ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΗΛΙΑΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΘΕΡΜΑΝΣΗ /ΨΥΞΗ ΧΩΡΟΥ		

		* Πρόσβαση στο σχετικό μητρώο παρέχεται από την ιστοσελίδα της Υπηρεσίας Ενέργειας: www.energy.gov.cy	
Δ.3	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Η εγκατάσταση θα πρέπει να γίνει σύμφωνα με τις πρόνοιες του εκάστοτε εν ισχύ «Σχεδίου για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας για ίδια κατανάλωση» του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας. 2. Το μέγιστο ποσό χορηγίας που θα παραχωρείται για την συγκεκριμένη δαπάνη θα είναι: <ul style="list-style-type: none"> - Για ΜΜΕ : 375 ευρώ/KW - Για ΜΚΟ: 565 ευρώ/KW 	<ul style="list-style-type: none"> • Ως ισχύει κατά την ημερομηνία προκήρυξης του Σχεδίου, οι δικαιούχοι μπορούν να αξιοποιήσουν τις πιο κάτω κατηγορίες επενδύσεων του «Σχεδίου για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας για ίδια κατανάλωση» που επιτρέπεται να εφαρμόσουν και αφορούν συστήματα Net-Billing, Virtual Net-Billing, Net-Metering, Virtual Net-Metering, αυτόνομα (μη ενωμένα με το δίκτυο) και τις οποίες επιτρέπεται να επιλέξουν. Σε περίπτωση επιλογής συστήματος Virtual Net Billing ή Virtual Net Metering, το τελικό ποσοστό χορηγίας που θα επιτευχθεί, θα πρέπει να επιβεβαιωθεί από ενεργειακό ελεγκτή στην βάση ενεργειακού ελέγχου που θα πραγματοποιήσει, ανεξαρτήτως του τύπου της επένδυσης που θα επιλέξει ο δικαιούχος.
Δ.4	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΠΑΤΑΡΙΩΝ ΓΙΑ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ ΤΗΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΠΟΥ ΘΑ ΠΑΡΑΓΕΤΑΙ ΑΠΟ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Η εγκατάσταση θα πρέπει να γίνει σύμφωνα με τις πρόνοιες του εκάστοτε εν ισχύ «Σχεδίου για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας για ίδια κατανάλωση» του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας. 2. Η συνολική χωρητικότητα των μπαταριών δεν θα πρέπει να υπερβαίνει την εν δυνάμει παραγωγή του φωτοβολταϊκού συστήματος με το οποίο θα είναι συνδεδεμένες. 	

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ Ε: ΑΛΛΑ ΜΕΤΡΑ ΕΝ.ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΙΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ / ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΜΜΕ

ΕΠΕΝΔΥΣΗ	ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΕΙΣ - ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ
----------	----------------------	-----------------------------

E.1	ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΨΥΓΕΙΩΝ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ / ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΜΕ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΑ ΠΙΟ ΑΠΟΔΟΤΙΚΑ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Με βάση την πιστοποίηση του Ενεργειακού Ελεγκτή σε έκθεση που θα ετοιμάζει, θα πρέπει να επιβεβαιώνεται ότι ο εξοπλισμός που εγκαταστάθηκε ήταν βελτιωμένης απόδοσης και αφορούσε αντικατάσταση ενεργοβόρου εξοπλισμού. 2. Ο εγκαταστάτης θα πρέπει να συμπληρώσει την τυποποιημένη βεβαίωση με την οποία θα δηλώνει την πλήρη συμμόρφωση της εργασίας με τις πρόνοιες της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης». 	
E.2	ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΙΝΗΤΗΡΩΝ / ΑΝΤΛΙΩΝ ΝΕΡΟΥ / ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΤΕΣ / ΣΥΜΠΙΕΣΤΕΣ ΜΕ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΑ ΠΙΟ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΥΣ/ΕΣ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Η τάξη ενεργειακής απόδοσης της νέας αντλίας θα πρέπει να είναι ΜΙΕ 0,4 ή ανώτερη με βάση τον Κατ' Εξουσιοδότηση Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 547/2012. 2. Με βάση την πιστοποίηση του Ενεργειακού Ελεγκτή σε έκθεση που θα ετοιμάζει, θα πρέπει να επιβεβαιώνεται ότι ο εξοπλισμός που εγκαταστάθηκε ήταν βελτιωμένης απόδοσης και αφορούσε αντικατάσταση ενεργοβόρου εξοπλισμού. 3. Ο εγκαταστάτης θα πρέπει να συμπληρώσει την τυποποιημένη βεβαίωση με την οποία θα δηλώνει την πλήρη συμμόρφωση της εργασίας με τις πρόνοιες της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης». 	
E.3	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗ ΙΣΧΥΟΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΒΕΛΤΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΑΣΗΣ	Ο εγκαταστάτης θα πρέπει να συμπληρώσει την τυποποιημένη βεβαίωση με την οποία θα δηλώνει την πλήρη συμμόρφωση της εργασίας με τις πρόνοιες της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης».	
E.4	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΩΡΙΜΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ	Ο εγκαταστάτης θα πρέπει να συμπληρώσει την τυποποιημένη βεβαίωση με την οποία θα δηλώνει την πλήρη συμμόρφωση της εργασίας με τις πρόνοιες της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης».	ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΟΙ ΔΑΠΑΝΕΣ Β.2, ~~Β.4~~ , ~~Β.7~~ B.3, B.6 ΚΑΙ Δ.1
E5	ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΡΟΒΟΛΕΩΝ / ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΦΩΤΙΣΜΟΥ ΣΕ ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΣΤΑΔΙΑ Η/ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΦΟΡΕΩΝ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΟΥΝ ΕΙΔΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΦΩΤΙΣΜΟΥ (Π.Χ. ΣΚΗΝΕΣ ΘΕΑΤΡΟΥ / ΑΙΘΟΥΣΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΝ / ΧΟΡΟΥ ΚΛΠ).	Ως οι εισηγήσεις Ενεργειακού Ελεγκτή προς επίτευξη εξοικονόμησης πρωτογενούς ενέργειας τουλάχιστον 30%	Κατά την υποβολή «Τελικής Αίτησης Καταβολής Χορηγίας» θα ζητείται να δηλωθεί η διάρκεια ζωής των λαμπτήρων (σε ώρες, όπως δηλώνεται από τον κατασκευαστή) ή/και να υποβληθούν σχετικά τεχνικά εγχειρίδια.

Η κατηγορία αυτή ΔΕΝ περιλαμβάνει την απλή αντικατάσταση λαμπτήρων που αφορούν συνήθη φωτισμό κτιρίων / κτιριακών μονάδων.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΤ: ΔΑΠΑΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΕΠΕΝΔΥΣΗ		ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΕΙΣ - ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ
ΣΤ.1 ΣΤ.2	<p>ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΚΔΟΣΗΣ ΠΕΑ ΑΠΟ ΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΥΣ ΕΜΠΕΙΡΟΓΝΩΜΟΝΕΣ</p> <p>ΔΑΠΑΝΕΣ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ ΑΠΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟΥΣ ΕΛΕΓΚΤΕΣ</p>	<ol style="list-style-type: none"> Κατά τον χρόνο παροχής της υπηρεσίας, ο Ενεργειακός Ελεγκτής ή/και Ειδικευμένος Εμπειρογνώμονας πρέπει να είναι εγγεγραμμένος στο αντίστοιχο μητρώο* που τηρείται βάσει νομοθεσίας από την Υπηρεσία Ενέργειας. Ο Ειδικευμένος Εμπειρογνώμονας θα πρέπει κατ' ελάχιστο να προσφέρει τις ακόλουθες υπηρεσίες: <ol style="list-style-type: none"> ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΠΡΟΤΑΣΗΣ: Επιθεώρηση κτιρίου και λήψη λεπτομερών φωτογραφιών. Οι φωτογραφίες θα πρέπει να τηρηθούν στο αρχείο του Ειδικευμένου Εμπειρογνώμονα για τυχόν μελλοντικούς ελέγχους. Έκδοση του αρχικού ΠΕΑ του κτιρίου και ετοιμασία αναλυτικής έκθεσης στην οποία να αναλύονται οι Επιμέρους Επενδύσεις που προτείνεται να υλοποιηθούν στο κτίριο και η αντίστοιχη κοστολόγηση. Απόφαση για τις δράσεις που θα εφαρμοστούν στο κτίριο. Υπογραφή από τον Ειδικευμένο Εμπειρογνώμονα της τυποποιημένης Υπεύθυνης Δήλωσης και αποδοχή σχετικών υποχρεώσεων. ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ: Έκδοση του τελικού ΠΕΑ του κτιρίου ως ισχύει μετά την αναβάθμιση. 	<ul style="list-style-type: none"> Το συνολικό ποσό που θα εγκριθεί ή/και χορηγηθεί για την Κατηγορία Στ δεν μπορεί να υπερβαίνει το 7% του συνολικού ποσού χορηγίας των υπόλοιπων επιλέξιμων δαπανών. Αφορά στην παροχή των υπηρεσιών από Ειδικευμένο Εμπειρογνώμονα ή/και Ενεργειακό Ελεγκτή που απαιτούνται και περιγράφονται από το Σχέδιο Χορηγιών.

		<p>(στ) Έκδοση αναλυτικής έκθεσης του Ειδικευμένου Εμπειρογνώμονα, με την οποία να επιβεβαιώνεται η ολοκλήρωση των επενδύσεων επί του κτιρίου, να καταγράφεται η εξοικονόμηση ενέργειας (πρωτογενής και στην τελική κατανάλωση) που επιτεύχθηκε, οι αλλαγές που έγιναν σε σχέση με το αρχικό ΠΕΑ καθώς επίσης και οι αναλυτικοί υπολογισμοί των συντελεστών θερμοπερατότητας όλων των δομικών στοιχείων του κελύφους που περιλαμβάνονται στο τελικό ΠΕΑ.</p> <p>3. Ο Ενεργειακός Ελεγκτής θα πρέπει κατ' ελάχιστο να προσφέρει τις ακόλουθες υπηρεσίες:</p> <p>(α) ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΠΡΟΤΑΣΗΣ: Πραγματοποίηση Ενεργειακού Ελέγχου σε 'άλλη υποδομή' στον οποίο αναλύονται οι Επιμέρους Επενδύσεις που προτείνεται να υλοποιηθούν, η εκτίμηση της εξοικονόμησης πρωτογενούς ενέργειας που επιτυγχάνεται ανά προτεινόμενη Επιμέρους Επένδυση και η αντίστοιχη κοστολόγηση καθώς και λήψη λεπτομερών φωτογραφιών. Οι φωτογραφίες θα πρέπει να τηρηθούν στο αρχείο του Ενεργειακού Ελεγκτή για τυχόν μελλοντικούς ελέγχους.</p> <p>(β) Υπογραφή από τον Ενεργειακό Ελεγκτή της τυποποιημένης Υπεύθυνης Δήλωσης και αποδοχή σχετικών υποχρεώσεων.</p> <p>(γ) ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ: Ετοιμασία Έκθεσης Υλοποίησης από τον Ενεργειακό Ελεγκτή με την οποία να επιβεβαιώνεται η υλοποίηση της Επιμέρους Επένδυσης και να καταγράφεται η εξοικονόμηση ενέργειας (πρωτογενής και στην τελική κατανάλωση) που επιτεύχθηκε μετά την υλοποίηση της Επιμέρους Επένδυσης.</p>	
--	--	--	--

		* Πρόσβαση στα σχετικά μητρώα παρέχεται από την ιστοσελίδα της Υπηρεσίας Ενέργειας: www.energy.gov.cy	
--	--	--	--

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ Ζ: ΚΑΙΝΟΥΡΙΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ / ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

ΕΠΕΝΔΥΣΗ		ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΕΙΣ - ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ
Z.1	ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ / ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ, ΜΕ ΝΕΟ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΑΠΙΟ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Με βάση την πιστοποίηση του Ενεργειακού Ελεγκτή σε έκθεση που θα ετοιμάζει, θα πρέπει να επιβαβαιώνεται ότι ο εξοπλισμός που εγκαταστάθηκε ήταν βελτιωμένης απόδοσης και αφορούσε αντικατάσταση ενεργοβόρου εξοπλισμού. 2. Ο εγκαταστάτης θα πρέπει να συμπληρώσει την τυποποιημένη βεβαίωση με την οποία θα δηλώνει την πλήρη συμμόρφωση της εργασίας με τις πρόνοιες της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης». 	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ζ – Διαχείριση Ενστάσεων

Κατευθυντήριες Γραμμές Διαχείρισης Ενστάσεων

(I) Στάδιο αξιολόγησης πρότασης/ αίτησης για ένταξη στο Σχέδιο

Αιτητές των οποίων οι προτάσεις/ αιτήσεις απορρίπτονται, έχουν το δικαίωμα όπως εντός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος που καθορίζεται στον Οδηγό Εφαρμογής του ΣΧ, και δεν υπερβαίνει τις 30 ημέρες από την ημερομηνία της σχετικής επιστολής του Υπουργείου, να υποβάλουν γραπτή ένσταση που θα αποστέλλεται ταχυδρομικά με συστημένη επιστολή προς το Υπουργείο ή με τρόπο που δύναται να καθορίσει το Υπουργείο μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος του ΥΕΕΒ και να ζητούν επανεξέταση της αίτησης τους παραθέτοντας τους συγκεκριμένους λόγους για τους οποίους πιστεύουν ότι η αίτηση τους δεν έπρεπε να απορριφθεί. Οι ενστάσεις θα καλύπτουν μόνο διαδικαστικά θέματα.

Η Επιτροπή Ενστάσεων δεν ζητά πρόσθετα από τα προαπαιτούμενα παραστατικά και δεν παρέχει στους αιτητές πρόσθετο χρονικό περιθώριο για υποβολή τέτοιων παραστατικών και γενικά δεν προβαίνει σε ενέργειες, που δεν εμπίπτουν στο αντικείμενο της αρμοδιότητάς της.

Η Επιτροπή Ενστάσεων επανεξετάζει μόνο το περιεχόμενο του φακέλου της αίτησης⁶ και τη διαδικασία αξιολόγησης για να διαπιστώσει αν υπήρξε οποιαδήποτε παράλειψη ή λάθος στην αξιολόγηση της αίτησης. Αν η ένσταση κρίνεται δικαιολογημένη, αποστέλλεται μαζί με τα ευρήματα της Επιτροπής Ενστάσεων και τους λόγους για τους οποίους θεωρεί ότι η πρόταση δεν έτυχε ίσης και δίκαιης αξιολόγησης, στον Προϊστάμενο της Υπηρεσίας για επαναξιολόγηση και ενημερώνονται το συντομότερο οι αιτητές κατά πόσο κρίνεται δικαιολογημένη ή όχι η ένσταση τους.

(II) Στάδιο αξιολόγησης αιτημάτων για καταβολή χορηγίας

Στις περιπτώσεις ενστάσεων που αφορούν απορρίψεις επενδύσεων ως μη επιλέξιμες, δηλαδή στο στάδιο αξιολόγησης αιτημάτων για καταβολή χορηγίας, η Επιτροπή Ενστάσεων, αφού τις εξετάσει, παραπέμπει τις αποφάσεις της, τεκμηριωμένες στον Προϊστάμενο της Υπηρεσίας για να παραπέμψει το θέμα στους αρμόδιους λειτουργούς που το χειρίστηκαν, ώστε να απαντήσουν, ή να δεχθούν τις απόψεις της Επιτροπής Ενστάσεων. Νοείται ότι σε αυτό το στάδιο δεν τίθεται θέμα αξιολόγησης προτάσεων, άρα μπορούν να ζητηθούν και να υποβληθούν όσα διευκρινιστικά ή πρόσθετα στοιχεία κριθούν απαραίτητα μέχρι την

⁶δεν αποδέχεται πρόσθετα στοιχεία ή πληροφορίες ή την αντικατάσταση των υποβληθέντων με την αίτηση στοιχείων

ολοκληρωμένη τεκμηρίωση της επιλεξιμότητας της επένδυσης/ δαπάνης. Την τελική απόφαση έχει ο Προϊστάμενος της Υπηρεσίας.

Διευκρινίσεις / Συμπληρώσεις κατά τη Διαδικασία Επαναξιολόγησης

Στις περιπτώσεις που η Επιτροπή Ενστάσεων κρίνει την ένσταση δικαιολογημένη, η Υπηρεσία μπορεί, εφόσον το κρίνει απαραίτητο, να ζητήσει γραπτώς από το δυνητικό Δικαιούχο να διευκρινίσει, να συμπληρώσει ή να τεκμηριώσει περαιτέρω τα ήδη υποβληθέντα στοιχεία της πρότασης, όταν για παράδειγμα δεν δίνονται επαρκή στοιχεία για να αξιολογηθεί το έργο ως προς ένα κριτήριο (πχ. επιλεξιμότητα επένδυσης). Η Υπηρεσία μπορεί να ζητήσει διευκρινίσεις/ συμπληρώσεις (στα πλαίσια που καθορίζονται από τον Οδηγό Εφαρμογής του ΣΧ και γενικά το σχετικό θεσμικό πλαίσιο) σε όλα τα στάδια αξιολόγησης (δεδομένου ότι το Σχέδιο αφορά Άμεση Αξιολόγηση).

Στην περίπτωση που η Υπηρεσία ζητήσει από τους δυνητικούς Δικαιούχους, περαιτέρω διευκρινίσεις ή συμπληρώσεις, οι δυνητικοί Δικαιούχοι θα πρέπει να προσκομίσουν τις απαραίτητες πληροφορίες εντός συγκεκριμένης χρονικής προθεσμίας η οποία θα καθορίζεται από την Υπηρεσία. Σε τέτοια περίπτωση, η πρόταση τίθεται σε αναστολή μέχρι την υποβολή των στοιχείων αυτών. Η αξιολόγηση των υπόλοιπων προτάσεων συνεχίζεται κανονικά. Με την υποβολή των διευκρινίσεων, η πρόταση επανέρχεται σε φάση αξιολόγησης, χωρίς να παραβιάζεται όμως σε καμιά περίπτωση η αρχή της ίσης μεταχείρισης των δυνητικών Δικαιούχων.

Ένταξη / Απόρριψη Έργων μετά την εξέταση ενστάσεων

Με βάση τα αποτελέσματα της αξιολόγησης και των ενστάσεων δρομολογούνται οι διαδικασίες της υπογραφής της Συμφωνίας Δημόσιας Χρηματοδότησης μεταξύ του Υπουργείου και του Δικαιούχου του εγκριθέντος έργου ή της οριστικής απόρριψης της πρότασης. Στην περίπτωση που το αποτέλεσμα της επανεξέτασης είναι θετικό για το Δικαιούχο, το έργο εγκρίνεται και δρομολογούνται οι διαδικασίες της υπογραφής της Συμφωνίας Δημόσιας Χρηματοδότησης του Υπουργείου με το Δικαιούχο και σε περίπτωση που έχει εξαντληθεί ο προϋπολογισμός γίνεται συνεννόηση με τη Συντονιστική Αρχή (ΣΑ). Στην αντίθετη περίπτωση η πρόταση απορρίπτεται οριστικά και ενημερώνεται ο Δικαιούχος, με κοινοποίηση στη ΣΑ.

Ο Κατάλογος Εγκεκριμένων Έργων/ Δικαιούχων για κάθε Σχέδιο Χορηγιών καταρτίζεται από την Υπηρεσία και αναθεωρείται σε τακτά χρονικά διαστήματα.

Νόμοι και Κανονισμοί για την Ισότητα Ευκαιριών Μεταξύ Ανδρών και Γυναικών και μη Διάκριση

ΙΣΟΤΗΤΑ ΜΕΤΑΞΥ ΑΝΔΡΩΝ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

- Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την Εξάλειψη Κάθε Μορφής Διάκρισης σε Βάρος των Γυναικών Νόμος του 1985 (Ν.78/1985)
- Προαιρετικό Πρωτόκολλο της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για την Εξάλειψη Κάθε Μορφής Διάκρισης σε Βάρος της Γυναίκας (Κυρωτικός) Νόμος του 2002 (Ν.1(III)/2002)
- Το Πρωτόκολλο 12 του Νόμου στην Ευρωπαϊκή Συνθήκη για την Προστασία των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων και Θεμελιωδών Ελευθεριών (επικύρωση), 2002 (L. 13(III)/2002)
- Τον Περί Ίσης Μεταχείρισης Ανδρών και Γυναικών στην Απασχόληση και στην Επαγγελματική Εκπαίδευση Νόμο του 2002 (Ν.205(I) 2002), όπως τροποποιήθηκε με τους πιο κάτω (τροποποιητικούς) Νόμους:

Νόμος του 2004	(Ν.191(I)/2004)
Νόμος του 2006	(Ν.40(I)/2006)
Νόμος του 2007	(Ν.176(I)/2007)
Νόμος του 2009	(Ν.39(I)/2009)
- Τον περί Καταβολής Ίσης Αμοιβής μεταξύ Ανδρών και Γυναικών για την Ίδια Εργασία ή για Εργασία στην οποία αποδίδεται Ίση Αξία Νόμο του 2002(Ν.177(I)/2002)), όπως τροποποιήθηκε με τους πιο κάτω (τροποποιητικούς) Νόμους:

Νόμος του 2004	(Ν.193(I)/2004)
Νόμος του 2009	(Ν.38(I)/2009)
- Τον περί Ίσης Μεταχείρισης Ανδρών και Γυναικών στα Επαγγελματικά Σχέδια Κοινωνικής Ασφάλισης Νόμο του 2002(Ν.133(I)/2002)), όπως τροποποιήθηκε με τον τροποποιητικό Νόμο του 2009 (Ν.40(I)/2009)
- Τον περί Προστασίας της Μητρότητας Νόμο του 1997(Ν.100(I)/1997), όπως τροποποιήθηκε με τους πιο κάτω (τροποποιητικούς) Νόμους:

Νόμος του 2000	(Ν.45(I)/2000)
Νόμος του 2002	(Ν.64(I)/2002)
Νόμος του 2007	(Ν.109(I)/2007)
Νόμος του 2008	(Ν.8(I)/2008)
(Αρ. 2) Νόμος του 2008	(Ν.43(I)/2008)
Νόμος του 2011	(Ν.70(I)/2011)
- Τους περί Προστασίας της Μητρότητας (Ασφάλεια και Υγεία) στην Εργασία Κανονισμούς του 2002 (ΚΔΠ 255/2002)
- Τον περί Γονικής Άδειας και Άδειας για Λόγους Ανωτέρας Βίας Νόμο (Ν.69(I)2002) , όπως τροποποιήθηκε με τους πιο κάτω (τροποποιητικούς) Νόμους:

Νόμος του 2007	(Ν.111(I)/2007)
Νόμος του 2010	(Ν.11(I)/2010)

- Τον περί Ίσης Μεταχείρισης Ανδρών και Γυναικών (Πρόσβαση σε Αγαθά και Υπηρεσίες και στην Παροχή Αυτών) Νόμο (Ν.18(Ι)/2008) όπως τροποποιήθηκε με τον τροποποιητικό Νόμο του 2013 (Ν.89(Ι)/2013)
- Τους περί Ίσης Μεταχείρισης Ανδρών και Γυναικών στην Πρόσβαση σε Αγαθά και Υπηρεσίες (Παροχής Ανεξάρτητης Συνδρομής) Κανονισμούς του 2010 (Κ.Δ.Π. 483/2010)

Τα έργα πρέπει να συνάδουν με τις Κοινοτικές και Εθνικές Πολιτικές για την Ισότητα Ανδρών και Γυναικών οι οποίες συμπεριλαμβάνουν, μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

α) Οικονομική Ανεξαρτησία των γυναικών συμπεριλαμβανομένης της ισότητας ευκαιριών αναφορικά με την πρόσβαση, ανέλιξη και εκπαίδευση στην εργασία, της εξάλειψης των εκπαιδευτικών στερεοτύπων, της ενίσχυσης της γυναικείας επιχειρηματικότητας, της συμφιλίωσης της οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής.

β) Ίση Αμοιβή για Ίση Εργασία και Εργασία Ίσης Αξίας

γ) Ισότητα στις θέσεις λήψης αποφάσεων στην πολιτική, οικονομική ζωή στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα

δ) Εξάλειψη όλων των μορφών βίας κατά των γυναικών και την προστασία των θυμάτων περιλαμβανομένου της οικογενειακής βίας, της σεξουαλικής παρενόχλησης στο χώρο εργασίας και της εμπορίας προσώπων.

ΜΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ

- Οι περί Ατόμων με Αναπηρίες Νόμοι του 2000 έως (Αρ. 2) του 2007
- Οι περί Ίσης Μεταχείρισης στην Απασχόληση και την Εργασία Νόμοι του 2004 και 2007
- Ν.42 (Ι) 2004 Ο περί Καταπολέμησης των Φυλετικών και Ορισμένων Άλλων Διακρίσεων (Επίτροπος) Νόμος του 2004
- Ν.59 (Ι) 2004 Ο περί Ίσης Μεταχείρισης Προσώπων Άσχετα από Φυλετική ή Εθνοτική Καταγωγή Νόμος του 2004

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Θ –Κατάλογος Ορεινών και Μειονεκτικών Περιοχών

ΕΠΑΡΧΙΑ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ			
Αγία Μαρίνα Ξυλιάτου	Άγιος Γεώργιος Καυκάλλου	Άγιοι Ηλιόφωτοι	Άγιος Επιφάνιος Ορεινής
Άγιος Σωζόμενος	Βυζακιά	Ευρύχου	Κακοπετριά
Καλό Χωριό Ορεινής	Καπέδες	Κάτω Κουτραφάς	Κάτω Μονή
Μαλούντα	Νικητάρι	Ξυλιάτος	Ποτάμι
Αγία Ειρήνη Λευκωσίας	Άγιος Επιφάνιος Σολέας	Άγιος Θεόδωρος Σολέας	Άγιος Θεόδωρος Τηλλυρίας
Αλεύγα	Αληθινού	Άλωνα	Απλίκι Ορεινής
Ασκάς	Γαλάτα	Γερακιές	Γούρρη
Καλιάνα	Καλοπαναγιώτης	Καμπί Φαρμακά	Κάμπος
Καννάβια	Καρυδάτα	Κάτω Πύργος	Κοράκου
Κούρδαλι	Λαγουδερά	Λαζανιάς	Ληνού
Λιβάδια Λευκωσίας	Μανσούρα	Μοσφίλι	Μουτουλλάς
Μυλικούρι	Οίκος	Παλαιχώρι Μόρφου	Παλαιχώρι Ορεινής
Πάνω Κουτραφάς	Πάνω Πύργος	Παχύαμμος	Πεδουλάς
Πηγαίνα	Πλατανιστάσα	Πολύστυπος	Σαράντι
Σελλάδι του Άππη	Σινάορος	Σκουριώτισσα	Σπήλια
Τεμβριά	Τσακίστρα	Φαρμακάς	Φικάρδου
Φλάσου	Φτερικούδι		

ΕΠΑΡΧΙΑ ΛΑΡΝΑΚΑΣ			
Αλαμινός	Απλάντα	Βάβλα	Δελίκηπος
Κάτω Λεύκαρα	Κλαυδιά	Μενόγεια	Πάνω Λεύκαρα
Σκαρίνου	Τόχνη	Ψεματισμένος	
Αγίοι Βαβασινιάς	Βαβασινιά	Κάτω Δρυς	Λάγια
Μελίνη	Οδού	Ορά	

ΕΠΑΡΧΙΑ ΛΕΜΕΣΟΥ			
Άγιος Αμβρόσιος Λεμεσού	Άγιος Γεώργιος Λεμεσού	Άγιος Θεράπων	Άγιος Θωμάς
Άγιος Μάμας	Άγιος Παύλος	Ακαπνού	Άλασσα
Αλέκτορα	Ανώγυρα	Απεσιά	Αρακαπάς
Αψιού	Βάσα Κελλακίου	Βίκλα	Γεράσα
Διερώνα	Δωρός	Επταγώνια	Καλό Χωριό Λεμεσού
Καντού	Καπηλειό	Κάτω Κιβίδες	Κελλάκι
Κλωνάρι	Κορφή	Λάνια	Λιμνάτης
Λουβαράς	Μαθηκολώνη	Μονάγρι	Πάνω Κιβίδες
Παραμάλι	Παραμύθα	Πάχνα	Πελένδρι
Πλατανίστεια	Πρασιτό Αυδήμου	Πρασιτό Κελλακίου	Σανίδα
Σιλίκου	Σπιτάλι	Τριμίκλινη	Φασούλα Λεμεσού

Άγιος Δημήτριος	Άγιος Θεόδωρος Λεμεσού	Άγιος Ιωάννης Λεμεσού	Άγιος Κωνσταντίνος
Αγρίδια	Αγρός	Αμίαντος	Άρσος Λεμεσού
Βάσα Κουλιανίου	Βουνί	Γεροβάσα	Δύμες
Δωρά	Ζωοπηγή	Καμινάρια	Κάτω Μύλος
Κάτω Πλάτρες	Κισσούσα	Κουλάκι	Κουκά
Κυπερούντα	Λεμίθου	Λόφου	Μαλλιά
Μανδριά Λεμεσού	Μονιάτης	Όμοδος	Παλαιόμυλος
Πάνω Πλάτρες	Πέρα Πεδί	Ποταμιού	Ποταμίτσια
Πρόδρομος	Συκόπετρα	Τρεις Ελιές	Τρόδος
Φοινί	Χανδριά		

ΕΠΑΡΧΙΑ ΠΑΦΟΥ			
Αγία Μαρίνα Κελοκεδάρων	Αγία Μαρίνα Χρυσοχούς	Άγιος Γεώργιος Πάφου	Άγιος Δημητριανός
Άγιος Ισίδωρος	Ακουρός	Αμαργέτη	Αναδιού
Ανδρολικού	Αργάκα	Ασπρογιά	Γουδί
Δρούσια	Δρύμου	Ελεδιό	Ευρέτου
Θελέτρα	Θρινιά	Ίνεια	Κάθικας
Καλλέπεια	Κανναβιού- Μελαμιού	Καραμούλληδες	Κάτω Ακουρδάλεια
Κάτω Αρόδες	Κελοκεδάρα	Κιδάσι	Κίος
Κοίλη	Κούρδακα	Κρήτου Τέρρα	Κρίτου Μαρόττου
Λαπηθιού	Λάσα	Λεμόνα	Λετύμβου
Λουκρούνου	Μακούντα	Μαμούνταλη	Μαμώνια
Μάρωνας	Μηλιά Πάφου	Μηλιού	Νατά
Νέο Χωριό Πάφου	Πάνω Ακουρδάλεια	Πάνω Αρόδες	Πάνω Αρχιμανδρίτα
Πελαθούσα	Περιστερώννα Πάφου	Πιττοκόπος	Πρασιτό Πάφου
Σαλαμιού	Σαραμά	Σίμου	Σκούλλη
Σουσκιού	Σταυροκόπνου	Στενή	Στρομπί
Τέρα	Τραχυπέδουλα	Τριμιθούσα Χρυσοχούς	Τσάδα
Φάλεια	Φασλί	Φασούλα (Πάφου)	Φιλούσα Χρυσοχούς
Φύτη	Χόλη	Χούλου	Χρυσοχού
Ψάθι			
Άγιος Ιωάννης Πάφου	Άγιος Νικόλαος Πάφου	Αρμίνου	Βρέτσια
Γαλαταριά	Γιαλιά	Ζαχαριά	Κέδαρες
Κινούσα	Κουλίνεια	Λιβάδι Πάφου	Λυσός
Μελάδεια	Μελάνδρα	Μέσανα	Μούσερε
Νέα Δήμματα	Πάνω Παναγιά	Πενταλιά	Πραιτώρι
Πωμός	Στατός – Άγιος Φώτιος&Αμπελίτης	Φιλούσα Κελοκεδάρων	